ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 141 (10.390).
1992 йил
6 октябрь
сешанба
Баҳоси 2 сўм

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

СЕШАНБА, ПАЙШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом КАРИМОВ жаноби олийларига

ЎЗБЕКИСТОН—ТОШКЕНТ

Президент жаноблари,

Ўзбекистонга қилган расмий ташрифимдан кейин Финляндияга қайтиб бормасимдан аввал менга, рафиқамга ва Финляндия делегациясига тайёрланган ажойиб сафар режаси учун Сизга сидқидилдан ташаккур айтмоқчиман. Мамлакатингизнинг анъанавий меҳмондўстлигини юксак қадрлаймиз. Ўрта Осиё маданиятининг буюк тарихий обидаларини зиёрат қилиш эса биз учун айниқса марокли бўлди.

Ташриф чоғидаги суҳбат ва муҳокамаларимиз Финляндия билан Ўзбекистон ўртасидаги муносабатлар жуда яхши ҳолатда эканлигидан аниқ-таниқ далолат беради. Гарчи биз умумий йўлимизнинг илк босқичида турган бўлсак ҳам қулай тараққиёт учун ҳамма имкониятларимиз бор.

Шу мавриддан фойдаланиб, Сизни ва рафиқангизни Финляндияга ташриф буюришга яна таклиф этаман. Бу ташриф бизга икки мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлаш соҳасидаги ишни давом эттириш учун яна бир имконият беради.

Мауно КОЙВИСТО,
Финляндия Республикасининг Президенти.

АЛЛОМАНИ ШАРАФЛАБ

Мустақиллик шарофати билан босиб ўтган йўлимизга, ҳаётимиз, турмуш-турмушимизга бутунлай бошқача назар ташланаётган шу кунларда Совет ҳокимияти йилларида ҳам ватанимиз истиқлоли истиқболини кўраолган, шу мақсадда жонини жабборга берган одамлар бўлганидан фахрланасан, киши. Ҳабиб Абдуллаев деганда, шундай фидойи инсон кўз ўнгимизда гавдаланади.

Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат катта академик опера ва балет театрининг муҳташам залига ташриф буюрган республика раҳбарлари, жамоатчилик намояндалари, олиму фозиллар, алломанинг сафдошлари ва шогирдлари, ёру биродарлари ва дўстлари, ўшлик бир гуруҳ юртдошлари, ҳамдўстлик мамлакатларидан келган меҳмонлар Ҳабиб Абдуллаев хотирасига ҳурмат бажо келтирдилар.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Президенти М. Салоҳиддинов буюк олим таваллудининг 80 йиллигига бағишланган тантанали мажлисни очиб, Ҳабиб Абдуллаевнинг ҳаёти ва ижтимоий фаолияти, илмий кашфиётлари, фанга қўшган мислсиз ҳиссаси ҳақида маъруза қилди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов мажлисда сўзга чиқиб, Ҳабиб Абдуллаев қисқа умр кўрганига қарамай, туғма истеъдоди туфайли Ватани, халқи бахт-саодати йўлида улкан ишларни қилишга улгурганини, эл-улуснинг чексиз меҳрини қозонган буюк юртдошимизнинг беминнат хизматларини алоҳида таъкидлади.

И. А. Каримов Ҳабиб Абдуллаев маъракаси муносабати билан унинг номидаги медаль таъсис этилганини, бу медаль она юртимизнинг олий сифатли олтинидан тайёрланганини, биринчи нусхаси Фанлар академияси умумий йиғилишининг қарорига мувофиқ академик, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикаларида хизмат кўрсатган фан арбоби, Абу Райҳон Беруний номидаги Давлат мукофотининг совриндори, Ҳабиб Абдуллаевнинг шогирди ва сафдоши И. Ҳамробоевга топширилишини айтганида, залда гулдурос қарсаклар янгради. Ислом Абдуғаниевич олимнинг кўксига олтин медални тақиб, мукофотланганлик тўғрисидаги дипломни топширади.

И. Ҳамробоев мукофотни қабул қилиб олар экан, Ватан фани тараққиётига бундан кейин ҳам муносиб ҳисса қўшажагини, бу йўлда куч-қувватини аямаслигини айтиб, юксак мукофот учун республика раҳбарларига, фанлар академиясига, уни тарбиялаб шу кунларга етказган она халқига самимий миннатдорлик изҳор этди.

Ҳабиб Абдуллаев таваллудининг 80 йиллигига бағишланган тантанали мажлис Ўзбекистон санъат усталарининг катта концерти билан ниҳоясига етди.

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Ш. Йўлдошев, Республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев, Республика Президенти ҳузуридаги давлат котиби Р. Ражабов, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков қатнашдилар.

(ЎзА).

• *ЁДНОМА* •

АДИБ РУҲИН ШОД ЭТИБ

Ўзбек романчилигининг асосчиси Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллигига қизғин тайёргарлик кўриляпти. 4 октябрь, якшанбада Тошкентда шу сана олдидан хотира куни ўтказилди. Бундан 54 йил муқаддам худди шу куни адиб қатл этилган эди.

«Комолон» қабристонига эрталабданоқ адибнинг қариндош-уруғлари, шоирлар, ёзувчилар, олимлар ва жамоатчилик вакиллари келишди. Йиғилганлар адибнинг бу ердаги рамзий қабрини зиёрат қилиб, гулдасталар қўйишди. Хотира кунига бағишланган йиғинни ёзувчи Пиримқул Қодиров очди. У халқимизнинг азиз фарзанди ҳақида, унинг мангу руҳи, ёрқин сиймоси халқимиз қалбидан чуқур ўрин олгани тўғрисида гапирди.

— Қуръони каримда худо йўлига жон тиккан киши шаҳид кетиши таъкидланган,— деди афғонистонлик меҳмон, шоир Шаръий Абдулҳаким Журжоний.— Худонинг йўли эса эзгуликдир. Абдулла Қодирий эзгулик йўлида — истиқлол, халқ озодлиги, миллат эркинлиги йўлида қурбон бўлди. Уни ҳақли равишда миллий қаҳрамон десак арзийди.

Сўнгра хотира кунига бағишланган тадбирлар шаҳардаги Абдулла Қодирий номли боғда давом этди.

Абдулла Қодирий хотира куни маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Э. Самандаров иштирок этди.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

МАСЛАҲАТЛАШИБ ОЛИШДИ

Республика мелиорация ва сув хўжалиги ходимларининг яхши анъанаси бор. Улар ҳар йили суғориш мавсуми бошланишидан олдин ва экин майдонларига оби-ҳаёт тараш охирлагач йиғилишиб, ўзаро маслаҳатлашиб оладилар. Амалга оширилган ишлар якунини ва олдинда турган вазифаларни атрофлича муҳокама қиладилар, ютуқларни таъкидлаб, камчиликларни бартараф этиш йўлларини белгилайдилар.

Уларнинг навбатдаги шундай семинар-кенгаши вилоятимизда бўлиб ўтди. Республикамизнинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистондан ташриф буюрган бу тармоқ меҳнаткашларининг вакиллари дастлаб республика Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлигининг Бектемирдаги корхоналари ишлаб чиқаришлари, Оҳангарон сув омбори, Паркент канали ва унинг бош иншооти, Бўстонлиқ туманида қурилган сел ўтказгич каналлари, насос станциялари ва бошқа шу каби сув хўжалиги иншоотлари билан танишдилар.

Семинар-кенгашда 1992 йил суғориш мавсумининг якунлари ва кузги-қишки тадбирларни амалга оширишда сув хўжалиги ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масала атрофлича муҳокама қилинди. Сўзга чиққан нотиқлар тармоқ ходимлари ишини янада яхшилашга, мавжуд камчиликлар ва нуқсонларни бартараф этишга қаратилган қимматли таклифларни ўртага ташладилар.

Семинар-кенгашда Тошкент вилояти ҳокими С. Д. Сайдалиев ҳамда республика Мелиорация ва сув хўжалиги вазири Р. А. Гинатулинлар қатнашдилар ва сўзга чиқдилар.

• *Вилоят ҳокимлигида*

БАЙРАМЛАРИНИ НИШОНЛАШДИ

Ўтган шанба куни Ўзбекистон фуқаро мудофааси ташкил этилганининг 60 йиллиги муносабати билан вилоятимизнинг барча шаҳар ва районлари фуқаро мудофааси бўлимларининг захирадаги зобитлари, ходимлари, фаоллари, фахрийлар вилоят ҳокимлигида тўпландилар.

Бу тантанада мудофаа ишлари бўйича вилоят бошқармасининг фуқаро мудофааси бўлими бошлиғи Абдужалил Нуронов фуқаро мудофааси босиб ўтган йўл ва бу соҳа фаолларининг навбатдаги вазифалари тўғрисида маъруза қилди.

Сўзга чиққан фахрий, вилоят фуқаро мудофаасида кўп йиллар штаб бошлиғи бўлиб ишлаган, ҳозирги пайтда шу соҳа фаоллардан бири Нуриддин Очилов, вилоят соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири, вилоят фуқаро мудофаасининг тиббий хизмат бошлиғи Матлуба Бекнозова ва бошқалар кейинги йиллар ичида амалга оширилган ишлар борасида гапирдилар.

Маърузачи ҳамда сўзга чиққанларнинг таъкидлашларича, сўнгги йилларда вилоят фуқаро мудофааси ходимлари фаолияти кенгайди. Улар турли табиий офатлар — ер қимирлаш, сув тошқини, тупроқ сурилиши каби кўнгилсиз ҳодисалар чоғида кишиларнинг, халқ хўжалиги бойликларини муҳофаза этишда ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ уюшқоқлик кўрсатдилар. Аҳоли орасида профилактик ишларни кучайтирмоқдалар. Айниқса Бекобод, Паркент районларида баҳорда рўй берган тошқин пайтида жонбозлик кўрсатдилар.

Вилоят фуқаро мудофааси тиббий бўлимининг самарали хизмати алоҳида таъкидланди.

Анжуманда фаоллардан бир гуруҳи вилоят фуқаро мудофааси бошлиғи — вилоят ҳокимининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар.

Йиғилишда вилоят ҳокимининг биринчи муовини Л. П. Терновых, ҳоким муовини Ҳ. Ҳ. Ҳамидов иштирок этдилар.

С. ҲАСАНОВ.

ВИЛОЯТИМИЗ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ ҚИЗҒИН ПАЛЛАГА КИРМОҚДА

Машина терими бошланди

• *«Ҳосил—92»* •

● **ВИЛОЯТИМИЗДАГИ** кўпгина хўжаликлар пахтани машинада териб олиш учун пухта ҳозирлик кўрдилар. Таъмирлашдан муддатидан илгари чиқарилган «зангори кема»лар дала бошига олиб келиб, шай қилиб қўйилган эди. Мана, суворийлар орзиқиб кутган дақиқалар ҳам етиб келди. Вилоятимизда пахтани машиналар билан танлаб териш бошланиб кетди.

Юқоричирчиқ районидаги «Ийкота» жамоа хўжалиги механизаторлари биринчи кунданоқ пайкалларда ғайрат-шижоат кўрсата бошладилар. Қийғос бўлиб очилган лўппи-лўппи пахталар шпинделларга илашиб, бункерларда йиғила бошлади. Дастлабки тонналар хирмонлар баракасига барака киритди. «Машина терими — иш унуми» деб бежиз айтилмаган.

Қуйичирчиқ районидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги, «Ужакент» давлат хўжалиги пахтакорлари ҳам ўз машиналарини далага олиб чиқиб, «оқ олтин»ни танлаб теришга киришдилар. Чиноз районидаги Навоий номли ҳамда Амир Темур жамоа хўжаликлари ҳам куни кеча машиналар билан пахтани танлаб териш ишларини бошлаб юбордилар.

Юқоридаги районлар ва хўжаликларда «Қирғиз-3» навининг экилганлиги машина теримини барвақт бошлаш имкониятини берди.

● **БЕКОБОД** районидаги «Навбаҳор» давлат хўжалиги далаларида 13 та терим машинаси унум билан ишламоқда. Хўжалик пахтакорлари бу йил 1850 тонна ҳосил олиш ниятидалар. Суратларда: хўжалик директори (чапда) Ҳожиаҳмад Бобомуродов ва механизатор Жумабой Нисанов бир пиёла чой устида суҳбатда: хўжаликда машина терими пайти.

А. Зуфаров (ЎзА) суратлари.

ЯНГИ НАВ ХОСИЯТИ

● **ЎРТАЧИРЧИҚ** районидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалиги пахтакорлари об-ҳаво қийин келган бу йилги шароитда пахтанинг «Қирғиз-3» эртапишар навини етиштиришга қарор қилган эдилар. Тадбиркор пахтакорлар ўз ниятларига эришдилар. Далаларда мўл ҳосил тўпланди. Хўжаликнинг суворийлари куни кеча ўзларининг «зангори кема»ларини пайкалларга олиб чиқиб, териш ишларини бошлаб юбордилар. Биринчи куннинг салмоғи қувончли бўлди. Ҳар бир механизатор 1,5—2 тоннага етказиб «оқ олтин» терди.

СУРЪАТГА СУРЪАТ ҚЎШИЛМОҚДА

● **ШУ КУНЛАРДА** пахтакор хўжаликлардаги деҳқонларнинг ҳар бир дақиқа ва ҳар бир соатдан унумли фойдаланиб, суръатга суръат қўшаётганликларининг гувоҳи бўлаётирмиз. Ўртачирчиқ районидаги «Янги тўлқин» жамоа хўжалиги пахтакорлари, айниқса, бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб тер тўкмоқдалар. Хўжалик пахтакорлари кунига 1,2 фоиздан «оқ олтин» жамғариб, умумий режани 10,42 фоиздан ошириб юбордилар. Райондаги Охунбобоев номли, «Ҳақиқат» сингари жамоа хўжаликлари ҳам ўзларининг хирмонларини кундан-кунга юксалтирмоқдалар. Мазкур хўжаликларда кунига 1—1,5 фоиз атрофида пахта жамғарилмоқда. Бироқ райондаги «Гулистон», «Северний маяк», «Ўзбекистон», Акмал Икромов номли хўжаликларда ҳамон ҳардамхаёллик ҳукм сурмоқда. Улар илғор хўжаликларга эргашиб, бугун-эрта суръатга суръат қўшмоқлари лозим.

Район бўйича 335 та «зангори кема» шай бўлиб турипти. 10 октябрдан бошлаб улар ҳам пахта теришга киришадилар.

ДАСТЛАБКИ ТОННАЛАР

● **БУКАЛИКЛАР** бу йилги «оқ олтин» мавсумини ўзгача бир кайфият билан кутиб олдилар. Мана бир неча кун бўлдики, райондаги Ғаффор Азаматов, «Мустақил Ўзбекистон», «Дўстлик» сингари жамоа хўжаликларида пахта терими қизғин давом этмоқда. Айниқса, Ғ. Азаматов номли жамоа хўжалиги миришкорларининг ишлари таҳсинга сазовордир. Улар ўзларининг «оқ олтин» хирмонларини соат сайин юксалтириб, умумий режаларини ҳозиргача 15 фоиздан ошириб юбордилар.

Районда эрта-индин машина терими ҳам бошланиб кетади. 178 та «зангори кема» пайкаллар бошида шай бўлиб турипти.

— Машина теримида ҳикмат кўп,— деди биз билан суҳбатда район ҳокими ўринбосари Раҳмон Саидов,— хирмонларга барака киритадиган кунлар узоқ эмас. Бироқ, «Кўкорол», «Бўстон» сингари давлат хўжаликларидаги ҳозирги аҳвол бизни бироз ташвишга солиб турипти. Ўйлаймизки, улар ҳам эрта-индин ғайратларига ғайрат қўшиб, терим суръатини кескин оширадилар.

• *Обуна—93* •

МАҲАЛЛА МУШТАРИЙЛАРИ

Мана 35 йилдирки, «Тошкент ҳақиқати» газетасига обуна бўлиб келамиз. Агар унинг бирор сони келмай қолса, кайфиятимиз бузилади. Унга сабаб бор албатта. Чунки шунча йил давомида газета хонадонимизнинг маслаҳатгўйи, қадрдонига айланиб қолган.

Биз оила аъзоларимиз билан унда чоп этилган ҳажвия, рейд материалларини ва бошқа ўқимишли мақолаларини қизиқиб мутолаа қиламиз.

Айни кунларда севимли рўзномага келгуси йили учун обуна давом этмоқда. Хонадонимиз 1993 йили ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини йил бўйи олади. Шу қатори маҳалламизда ҳам ушбу газетага обуна бўлган хонадонлар сони кун сайин ортиб боряпти.

И. РУСТАМОВ,
Миробод райони, Сарикўл маҳалла қўмитасининг котиби.

РАЦИОНАЛИЗАТОРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ МУВАҚҚАТ НИЗОМ ҲАҚИДА

Фуқароларнинг техника соҳасидаги ижодкорлигини кучайтириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, корхона, ташкилотларда, жамоа ва давлат хўжаликларида янгиликлардан фойдаланиш учун қулай шароит яратиш мақсадида Тошкент вилоят ҳокими «Рационализаторлик тўғрисидаги муваққат Низомни тасдиқлаш ҳақида» қарор қабул қилди. Қарорда ушбу низом Ўзбекистон Республикасига рационализаторликни тартибга солувчи қонун-қоидалар қабул қилингунча 1992 йил 1 октябрдан бошлаб Тошкент вилоятининг корхона ва ташкилотларида, жамоа ва давлат хўжаликларида жорий қилиниши кўрсатиб ўтилган.

Вилоятдаги барча корхона ва ташкилотлар, жамоа ва давлат хўжаликлари қандай мулк эканлигидан қатъий назар «Рационализаторлик тўғрисидаги муваққат Низом»ни йўл-йўриқ деб билиб, ижро этишга киришишлари керак. Корхона ва ташкилотлар, жамоа ва давлат хўжаликлари ўзларининг ана шу муваққат Низомга тўғри келмайдиган қонун-қоидаларини қайтадан кўриб чиқишлари лозим.

Қарорда ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг Тошкент вилояти кенгаши Низомни жорий этиш борасида корхона ва ташкилотларга, жамоа ва давлат хўжаликларига маслаҳат-методик ёрдам бериши, ҳудудлар бўйича бош муҳандисларни ҳамда ихтирочилик ва рационализаторлик учун масъул шахсларни ўқитиши, шаҳар, туман ҳокимлари маҳкамалари ихтирочилик ва рационализаторликни ривожлантиришда ИРЖнинг Тошкент вилояти кенгашига ёрдам беришлари кераклиги таъкидланган. Низом қандай бажарилаётганини, умуман корхона ва ташкилотларда рационализаторлик қай аҳволда эканлигини назорат қилиб бориш Ўзбекистон ИРЖнинг Тошкент вилояти кенгашига топширилди.

Ихтирочилик ва рационализаторликни ривожлантириш юзасидан ўзларига юкланган вазифаларни бажариш учун корхона ва ташкилотлар, жамоа ва давлат хўжаликлари ИРЖнинг вилоят кенгаши билан ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузишлари керак.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» газетасига 1993 йил учун обуна давом этмоқда. Сиз севимли ва қадрдон газетангизни янги йилнинг 1 январидан мунтазам ўқишни истасангиз шу кунларда алоқа бўлимларига, обуна қабул қилиш пунктларига келинг. Алоқа бўлимлари ходимлари, матбуот тарқатувчилар Сизларга обунани расмийлаштиришда ёрдам беришади.

Шуни унутмангки, «Тошкент ҳақиқати» дўконларга чекланган миқдорда чиқади, уни сотиб олиш қийин. Бунинг устига газета обуначига сотувдагига қараганда анча арзонга тушади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»нинг бир йиллик обуна баҳоси — 366 сўм 60 тийин. Олти ойга — 183 сўм 30 тийин, уч ойга — 91 сўм 65 тийин.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» индекси—64672.

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗ ЙЎЛИ

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «УЗБЕКИСТОННИНГ УЗ ИСТИҚЛОЛ ВА ТАРАҚҚИЕТ ЙУЛИ» РИСОЛАСИНИ УҚИБ

Ўзбекистоннинг мустақилликка қадам қўйганига мана бир йил бўлди. Айримлар турмуш икир-чикирлари, иқтисодий тангликлар исканжасида ўз вақтида бу оламшумул воқеанинг тарихий моҳиятини англаб етмади. Умуман асрлар давомида истиқлолни орзу қилиб келган ўзбек халқи, тоталитар тартиботнинг таъсири, жабр-зулми натижасида бу улкан воқеани тезда англаб олиши қийин бўлди. Орамизда ҳамон бу улкан ўзгаришнинг аҳамиятини тушуниб етмаётганлар ҳам йўқ эмас.

Яқинда «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» номли рисоласи аввало бизга истиқлолнинг моҳиятини англашга ёрдам беради, мустақиллик учун иқтисодий, сиёсий ва маданий-маънавий соҳаларда буюк бурилишлар қилишимиз зарурлигини таъкидлайди.

Бир йил мобайнида республикамизда халқимизнинг миллий онги, миллий ғурури анча ўсди. Миллий ўзлигини англаш нафақат шаклланди, балки мустаҳкамланди.

Рисолада таъкидланишича, республика мустақиллигининг бир йили ичида асрлар мобайнида амалга оширилмаган кўп нарсаларга эришди. Ўзбекистон халқи жонажон ўлкадаги беқиёс бойликнинг абадул-абад ҳақиқий эгаси бўлиб қолди.

Мустақиллик, аввало, миллий ифтихори, ўз миллий ғурури учун кураша олувчи ҳамфикр ва ҳамжиҳат халқни бунёд қилмоқда. Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан амалга оширилаётган хайрли ишлар кишиларимиз қалбида эртанги кунга умид ва ишонч уйғотмоқда. Чунки Ўзбекистон шундай табиий, моддий ва маънавий бойликларга эгаки, улардан оқилона фойдаланиш туфайли ўз тараққиёт йўли ва позициясини белгилай олади: «Жаҳон ва ўзимизнинг амалиётимиздан олинган барча унумли тажрибани рад этмаган ҳолда ўз ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий-ҳуқуқий тараққиёт йўлимизни танлаб олиш республиканинг қатъий позициясидир». Мустақилликка эришган ҳар бир мамлакат ўз тараққиёт йўлини қидириб, янги жамият қуришнинг ўз усулини ишлаб чиқади. Жаҳон тажрибасидан маълумки, ижтимоий тараққиёт жараёнида таркиб топган социал иқтисодий ва сиёсий вазият шуни тақозо қилади.

Рисолада муаллиф Республиканинг мавқесини аниқ таърифлаб берган. Бу мавқе социал иқтисодий ва сиёсий ҳуқуқий ривожланишининг ўзимизга хос йўлини танлаб олишдан иборатки, бунда тоталитар тартиботнинг хатолари, давлат тузилишининг шакллари ва усулларига турлича қарашлар ҳисобга олинган. Шу билан бир қаторда замонавий воқеаларга, вужудга келган ижтимоий воқеликка тўғри баҳо берилган. Ўзбек халқининг ижтимоий жараёнга қўшилиб, муносиб турмуш шароитига интилаётганлиги акс эттирилган.

Рисолада Ўзбекистоннинг чинакам мустақилликка эришишидаги ўз йўлининг илмий асосланган мезонлари баён қилинади, бу эса аҳоли турмушининг таърифи, тарихий уфқлари, тафаккур тарзини, халқ анъаналарини ва урф-одатларини, демографик вазиятларнинг ўзига хослигини, миллий таркиб хусусиятларини, республиканинг қулай географик мавқеини, табиий иқлим шароитларини, халқнинг ижтимоий онги ва қадриятларни ҳисобга олиш заруриятидан иборатдир.

Рисолада янгиланиш ва тараққиёт мустақил республикамизнинг ижтимоий ҳаётининг барча соҳаларини иқтисодий, сиёсий, социал, маънавий, маданий ва бошқа соҳаларини қамраб олувчи мураккаб жараёнлиги таъкидланади.

Рисолада Ўзбекистон Республикаси ташқи халқаро сиёсатининг шаклланиш жараёни, унинг йўллари ва усуллари кенг баён этилган.

Бу сиёсат, аввало, миллий манфаатларга жавоб бериши лозимлиги ва кўп қиррали ташқи сиёсат бўлиши зарурлиги таъкидланади: «Ўзбекистоннинг миллий манфаатларига мос келадиган кўп томонлама фаол ташқи сиёсатни амалга ошириш — давлатимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш, иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш ва халқ турмушини яхшилашнинг зарур шарти ва ғоят муҳим воситасидир».

Ташқи халқаро сиёсатимиз шаклланишига қатор қоидалар асос қилиб олинади. Миллий давлат манфаатларини ҳар томонлама ҳисобга олиш, ташқи сиёсатда жаҳон ҳамжамияти давлатлари ўртасидаги муносабатларда умумбашарий қадриятлар устиворлиги ҳамда ташқи сиёсатдаги ошкоралик, ички давлат ҳуқуқига нисбатан халқаро ҳуқуқларнинг устиворлиги шулар жумласидандир.

Ана шу қоидалар амалга оширилиши натижасида қисқа вақт давомида Ўзбекистоннинг мустақиллигини дунёнинг 130 дан ортиқ мамлакати тан олди, 40 дан ортиқ ажнабий мамлакатлар билан дипломатия муносабатлари ўрнатилди. Хозирги кунда Тошкентда Туркия республикаси, Америка Қўшма Штатлари, Ҳиндистон, Франция, Германия Федератив Республикаси ва бошқа қатор давлатларнинг элчихоналари мавжудлиги бунинг далилидир.

Рисолада ташқи сиёсатни амалга ошириш динамикаси кенг ва чуқур очиб берилган. Хорижий мамлакатлар билан давлатлараро муносабатларни мустаҳкамлаш масалалари кўрсатилади. Айниқса, МДҲ мамлакатлари ўртасида 70 йилдан кўпроқ давр мобайнида таркиб топган муносабатлар устиворлиги, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мустақил давлатлари ўртасидаги ҳамкорликнинг муҳимлиги таъкидланади. Ўз навбатида Республикамизнинг бошқа давлатлар билан ташқи савдо, иқтисодий, илмий ва маданий алоқаларидаги асосий негизлар баёни батафсил ифода этилган.

Ўз-ўзидан маълумки, пухта ўйланган ва илмий асосланган, халқ ва ички сиёсат манфаатларига мос бўлган сиёсат билангина республика мустақиллигини мустаҳкамлаш мумкин. Шу сабабли рисолада республика иқтисодиётининг бозор муносабатлари асосида ривожланаётганлиги батафсил таҳлил қилинади. Муаллифнинг таъкидлашича, бозор иқтисодиётига ўтишда бозор механизми жорий этилгунча аҳолининг ижтимоий ҳимоясини мустаҳкамлаш, иқтисодий стратегияни ҳар қандай сиёсий мафкурадан холи қилиш, инсон, давлат ва хўжалик тизимлари манфаатларини уйғунлаштириш зарур бўлади. Фуқароларга ўз ташаббуси ва тадбиркорлигини ривожлантириш учун кенг имкониятлар бериш керак. Бу борада шундай дейилади: «Иқтисодиётнинг аграр секторини ривожлантириш муаммоларини ҳал этиш Ўзбекистоннинг бозорга ўтишдаги бутун стратегиясини ҳал қилувчи бўғиндир. Бу қишлоқ хўжалигининг республика иқтисодий ва ижтимоий ҳаётидаги ролидан келиб чиқади. Аҳолининг 60 фоизи қишлоқ жойларида яшайди, миллий даромаднинг 44 фоизидан кўпроғи бугунги кунда қишлоқ хўжалигидан олинади. Қишлоқ хўжалиги республика ҳаётини таъминлашнинг асоси, саноатнинг етакчи тармоқларини ривожлантириш учун, шунингдек, экспорт ресурслари ва валюта тушумларининг энг муҳим манбаларидандир».

Китобда бозор иқтисодиётини шакллантиришнинг асосий мезонлари муфассал ёритилган. Бунда давлат мулкини хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш муҳим роль ўйнаши керак. Иқтисод барқарор бўлган шароитдагина бозор муносабатларига ўтиш мумкин. Хўш, барқарорликка қандай йўл билан эришилади. Ана шу муҳим масалага муаллиф батафсил жавоб беради.

Мустақил республикани қарор топтиришнинг ва ривожлантиришнинг сиёсий, иқтисодий негизлари билан бир қаторда, муаллиф Ўзбекистонни ривожлантиришнинг маънавий, аҳлоқий йўналишларига тўхталади. Бу йўналишлар умуминсоний қадриятларга садоқат, халқимиз маънавий меросини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, инсонни ўз интеллектуал имкониятини эркин рўёбга чиқаришдан иборатдир.

Рисолада сиёсий тарихимиз хусусида ҳам мароқли далиллар келтирилади. Беруний, Ал-Хоразмий, Ибн Сино, Имом Бухорий, Ат-Термизий, Аҳмад Яссавий, Улуғбек, Навоий сингари бобокалонларимиз сиёсий тарихимизнинг таянчи эканлиги қайд қилинган. Китобда инсон ва жамият маънавий ривожланишининг асосий манбалари ҳам очиб берилган. Ватанпарварлик, ватанни севиш, байналмилалчилик, кўп миллатли давлат халқлари ўртасидаги дўстлик, инсонпарварлик ва инсон ҳуқуқлари ҳамда эркинликларига қатъий риоя қилиш ана шу манбалар жумласига киради.

Шундай қилиб, бу рисола бизни ўтмишдан ўрнак олиб, бугундан хулоса чиқариб, келажакка умид ва ишонч билан қарашга ундайди.

Элбек КАРИМОВ,
Тошкент аграр университети сиёсатшунослик кафедраси мудири, профессор.
Муҳаррам РАҲМОНОВА,
шу кафедра доценти.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ 2-пойабзал фабрикасининг тикув-тайёрлов цехи ишчиси Дилбар Муҳаммаджонова мана 18 йилдирки, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича барчага ўрнак бўлиб келмоқда. Кундалик топшириқларни 1,5—2 баравар ортиғи билан бажарувчи бу аёл кўплаб ёш ишчиларнинг устози ҳамдир. Суратда: тикувчи-моторист Д. Муҳаммаджонова.

Р. АКБАРАЛИЕВ сурати.

МАҲСУЛОТЛАР ЖЎНАТИЛМОҚДА

ДЕҲҚОНнинг она заминга меҳрини муҳаббатга қиёс этгулик. Йил-ўн икки ой табиатнинг ҳолатига қараб нафас олади. Агар осмон юзи ёришса чеҳраси очилади, борди-ю, бадқовоқ булутлар пайдо бўлганда жони ўртанади. Айни долзарб дамларда дўл ёки кучли ёмғир қуйиб қолса деҳқоннинг вужуд-вужудини қақшатади. Лекин илк бор ер бағрини тилиб ниш урган ниҳолларни, етилган ҳосилни кўрганда ҳамма дардлари унут бўлади...

Охунбобоев номли жамоа хўжалиги деҳқонлари бу йилги табиат қийинчиликларини унутишди. Эндиликда заҳматкаш деҳқонлар меҳнатининг меваси тарозига тушмоқда. Хўжалик далаларида етиштирилган сархил мева, полиз ва сабзавот маҳсулотлари сўнгги тонналари истеъмолчиларга жўнатилмоқда. Ҳозиргача 1115 тонна картошка, 110 тоннадан ортиқ полиз маҳсулоти, 100 тонна пиёз, 10 тонна саримсоқ пиёз, 10 тоннага яқин олма-шафтоли Чиноз тайёрлов идорасига, Тошкент шаҳрининг Чилонзор ва Сирғали ноҳиялари тайёрлов-сотув идораларига, Чиноз ишчилар таъминоти бўлимига ва бошқа жойлардаги мижозларга юборилди. Республика жамғармасига юборилаётган маҳсулотлар мол айирбошлаш йўли билан сотилмоқда.

Шунингдек, Карл Маркс номли жамоа хўжалиги меҳнат аҳли ҳам Россияга 20 тонна олхўри жўнатди. 210 тонна пиёз, 120 тонна помидор, 72 тонна полиз маҳсулотлари ҳам Россия ҳамда Қозоғистон республикасидаги шартнома тузган мижозларга жўнатилди. Мол айирбошлаш йўли билан у ёқдан 1 миллион сўмлик ёғоч-тахта олинди. Бу ёғоч-тахталар, асосан, янги уй-жой қураётган колхозчи оилаларига ажратилди.

Т. ЭРХЎЖАЕВ.

КАТТА ТААССУРОТ ҚОЛДИРДИ

ШАРҚ халқлари ўзларининг мафтункор санъатлари билан жаҳон халқларининг муҳаббатини қозонишган. Қадимий миноралари, кулолчилик буюмлари, минг бир рангда товланувчи кашталар, гиламлари, мўйқалам соҳибларининг ажойиб тасвирий асарлари санъатсеварларнинг қизиқишини уйғотиб келган.

Маданият ишлари вазирлигининг ташаббуси билан ташкил этилган «Ўзбекистоннинг бугунги санъати» кўргазмаси ҳам Санкт-Петербургда санъат шинавандалари томонидан зўр қизиқиш билан кутиб олинди. Улар яна бир бор Ўзбекистон санъати намуналарини мириқиб томоша қилдилар. Мазкур кўргазмани Санкт-Петербурглик санъат шинавандаларига намойиш этишда Ўзбекистоннинг Россия федерациясидаги элчихонаси ходимлари катта ҳисса қўшдилар.

С. СИРОЖИДДИНОВ.

ЯНГИ ФЕРМЕР ХЎЖАЛИГИ

Зангиота районида «Чорвадор» деб номланган янги фермер хўжалик ташкил топди. Айни пайтда у ерда 100 бош қорамол парвариш қилинмоқда. Давлатдан 500 минг сўм ссуда олиб иш бошлаган хўжаликнинг режалари аниқ. Келгуси йилдан у ерда 2 тоннадан сут, бир неча тоннадан гўшт истеъмолчиларга етказиб берилади. Озуқа етиштириладиган майдон эса 7 гектардан 20 гектарга кенгайтирилади.

Аҳоли дастурхонини чорва маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида иш бошлаган чорвадорлар қиш мавсумига ҳам пухта тараддуд кўряптилар. Фермалар ремонт қилиниб, дағал хашак, озуқа, ем жамғариш ишлари олиб бориляпти.

И. РУСТАМОВ.

ҚАЙТА ИШЛАШ САНОАТИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ПАРКЕНТ райони деганимизда кўз олдимизда, аввало, узумзорлар намоён бўлади. Лекин, албатта, бу унинг тўла қиёфасини белгиламайди. Бунда поёнсиз боғ-роғларини назарда тутаяпмиз. Олмазорлар, ўрикзорлар, шафтолизорлар, олхўризорлар ва яна қанчадан-қанча мевазорларни ҳисобга олаяпмиз. Уларда ҳар йили ўн минглаб тонна мевалар етиштирилиб, меҳнаткашлар дастурхонига етказиб берилмоқда.

Лекин, шундай бўлса ҳам у ширин-шакар, турли-туман дармондори узумлари билан машҳур десак, муболаға қилмаймиз. Бу узум таъмини фақат республикамизда эмас, айни вақтда мустақил давлатлар ҳамкорлигининг айрим мамлакатларида татиб кўришган, уни хуш кўришади. Бир марта еб кўрган ҳар бир инсон уни яна қўмсаб туради.

Ҳа, Паркент биринчи навбатда узумзорлари, узумлари билан донг таратган. Бу ердан махсус вагонларга, автомашиналарга ортилган бу мўъжиза мева ўнлаб шаҳарларга йўл олади. Табиийки, уни териш, ортиш ва ташишда анчагина қисми нобуд бўлади. Бунинг устига давлатга, мижозларга сотилаётган нархи ҳам соҳибкорларни қаноатлантирмаяпти. Кўп ҳолларда таннархини ҳам қопламаяпти. Шунинг учун ундан кўпроқ даромад олиш йўллари қидирилияпти. Бозор иқтисодиётига ўтиш даври, жамоа манфаатлари шуни тақозо этмоқда.

Республикамиз Президентининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, шу жумладан сабзавотлар, мевалар, узум етиштирувчиларнинг ўз меҳнати натижасидан манфаатдорлигини оширишга қаратилган Фармонлари ҳам айни муддао бўлди. Чунки, эндиликда улар етиштирган маҳсулотларнинг деярли ярмини ўз ихтиёрларида олиб қолидилар. Истасалар сотишади ёки қайта ишлайдилар.

Паркентлик соҳибкорлар ўзларига берилган бундай ҳуқуқдан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилишяпти. Бу соҳада дурустгина ютуқларга ҳам эришилди ва эришиляпти. Узумни қайта ишлашни кенг йўлга қўйиш уларнинг асосий иши бўлиб қолди. Биринчи навбатда вино заводлари барпо этилмоқда. Куни кеча эса райондаги кўптармоқли «Заркент» давлат хўжалигида шундай яна бир корхонанинг очилиши гувоҳи бўлдик.

Хўжалик учунгина эмас, балки район иқтисодиёти учун ҳам муайян аҳамиятга эга бўлган бу корхонани ишга тушириш маросими катта тантанага айланиб кетди. Узоқ-яқиндан, республика раҳбар идораларидан ҳам ва Районимизда ўн минглаб тонна турли хил мевалар — киллар қатнашди. Ҳар йили бир минг тонна узумни қайта ишлашга мўлжалланган бу вино заводининг барпо этилишига бағишланган митингни очган давлат хўжалиги директорининг ўринбосари, ХДП кенгаши котиби З. Йўлдошев, район ҳокими Э. Рўзиматов ва бошқа нотиқлар хўжалик бинокорларини бу катта меҳнат ғалабаси билан табрикладилар, янги заводнинг тўла қувват билан ишлаши хўжалик меҳнат жамоасига катта наф келтиришини, узум турли касалликларга кўпроқ чалинган бу йилги шароитда, яъни узумдан келадиган даромад камроқ бўлиши муносабати билан завод келтирадиган фойда унинг ўрнини тўлдиришини алоҳида таъкидладилар.

Кекса соҳибкор Йўлдош ота Рўзиматов шундай деди:

— Бир вақтлар узум ҳосилини етиштириш, териб олишдан вино заводларига топшириш машаққатли эди. Бу ҳаммамиз учун катта ташвиш эди. Узум ортилган машиналар, тиркалгичлар

ПАРКЕНТ РАЙОНИДА БУ СОҲАНИ ЮКСАЛТИРИШГА ЭЪТИБОР КУЧАЙМОҚДА

корхона дарвозаси олдида кунлаб туриб қоладиган вақтлар жуда кўп бўлган. Завод вакиллари турли-туман баҳоналарни рўкач қилардилар. Қуёш тиғида кўп туриб қолган узумларимиз сифатини йўқотарди, бунинг устига арзонгаровга ташлаб кетишга мажбур бўлардик. Ҳатто районда иккита вино заводи бўлатуриб, узумимизни вақтида қабул қилмагач Ғазалкент заводига олиб боришдан бошқа иложимиз қолмасди. Ҳа, Паркент қаердаю Ғазалкент қаерда. Бориб—келишнинг харажати олиб борилган маҳсулотдан кўпроқ бўларди.

Вино заводининг қурилиши шундай овoрагарчиликларга хотима беради. Бу жуда муҳимдир. Бу билан катта ташвиш, овoрагарчиликдан қутилдик. Шу кунларни орзиқиб кутган эдик. Мана, худо бунга ҳам етказди. Бундан хўжалигимиздаги барча катта-кичик бениҳоя хурсанд. Даромадимиз ҳам кўпаядиган бўлди...

Тиркалгичда келтирилган дастлабки тонна узум бункерга тўкилди. Заводнинг асбоб-ускуналари гулдираб, ишга тушиб кетди ва унинг овози атроф-теваракка тарқалиб, қир-адирларга ёйилди. Шу атрофга янги файз ато этди. Дастлабки литр узум шарбати қувурлар орқали цистерна шаклидаги махсус идишларга оқабошлага эга бўладиган вақт узоқ эмас. Районимиз меҳнаткашлари эҳтиёжлари учун кенг ди. Бу идишларда эса ҳаммаси бўлиб минг тонна шундай шифобахш суюқлик сақланади, лозим бўлганда ундан спиртсиз шароб чиқарилади...

— Янги заводнинг аҳамияти катта. Шунинг учун уни бунёд этиш харажатларидан қочмадик, — дейди биз билан суҳбатда «Заркент» давлат хўжалиги директори Тожибой Ризаев. — Анчагина маблағ сарфладик, лекин, у ўзини, албатта, оқлайди. Бунга ишонамиз. Заводнинг фойдаси ҳақида гапирганда, аввало, шуни айтиш керакки, етиштирилган узумни нес-нобуд қилмай зудлик билан қайта ишлаш имконини беради, бу биринчидан. Иккинчидан, унинг шарбати йиллар давомида бузилмай сақланади. Учинчидан, эса шарбат асосида шароб ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шароб эса узумга нисбатан кўпроқ фойда келтиради. Унинг харидорлари ҳар доим топилади. Шаробни Россия ва ҳамдўстликнинг бошқа мамлакатларига юбориб, улардан хўжалигимиз, аҳолимиз эҳтиёжлари учун зарур бўлган маҳсулотларни, айниқса, бинокорлик материалларини, металл буюмлари, кийим-кечаклар, озиқ-овқатлар олишимиз мумкин. Шуларни назарда тутиб қурдик заводни.

— Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам узумни қайта ишловчи шундай қувватлар борми? — сўраймиз район ҳокимидан.

— Албатта, бор, — дейди Эркин Рўзиматович, — «Заркент» давлат хўжалигида барпо этилгани шароб заводларининг еттинчиси бўлди. Бундан сал олдинроқ «Гулбоғ» давлат хўжалигида ҳам минг тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган шундай корхона ишга туширилган эди. Аксарият корхоналар ўтган йили қурилди. Бир йил давомида қатор шароб заводлари фойдаланишга топширилди.

«Қорақалпоқ», «Наврўз», «Хисарак» ва бошқа хўжаликларда ҳам шундай корхоналар ишлаб турипти. Уларда узум шарбатидан шароб ишлаб чиқарилмоқда ва буюртмачиларга етказиб берилияпти. Шундай қилиб ҳозирги вақтда районимизда бундай заводлар сони еттитага етди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи бошқа тармоқ корхоналари ҳам кўпайиб бормоқда, олма, шафтоли, ўрик, олхўри, нок ва бошқалар етиштирилади. Уларни қайта ишлашни ташкил этишга ҳам эътибор тобора кучаймоқда. Шу мақсадда хўжаликларда қатор шундай янги қувватлар ишга туширилди ёки барпо этиляпти. Масалан, «Қорақалпоқ» давлат хўжалигида бир йилда шартли уч миллион дона консерва ишлаб чиқарувчи завод маҳсулот бермоқда. Худди шундай яна бир корхона «Сўқоқ» давлат хўжалигида яратилмоқда. У ҳам йилига уч миллионта консерва тайёрлайдиган бўлади.

Бундай корхоналар рўйхатини яна давом эттириш мумкин. «Заркент» давлат хўжалигида бир кеча-кундузда 40 тонна ун тортадиган тегирмон қурилди. Бу билан районимиз хўжаликларида етиштирилган донни шу корхонада унга айлантириш учун тўла имконият яратилди. «Гулбоғ» давлат хўжалигида сут заводи яқин вақтлар ичида фойдаланишга топширилади. Бу корхонада ҳар куни 10 тонна сутни қайта ишлаб, ундан қаймоқ, пишлоқ, қатиқ ва бошқа шу каби маҳсулотлар тайёрланадиган бўлади. Районимиздаги барча хўжаликлар бу корхонага сут етказиб туради. «Намданак», «Коммуна» давлат хўжаликларида эса жувозхоналар қурилди. Бунинг учун хом ашё — зиғир шу хўжаликларнинг ўзида етиштириляпти. Ишлаб чиқарилган ёғ эса хўжаликлар ишчиларига сотиляпти.

Кейинги вақтда омборхоналар барпо этишни кучайтирдик. Бунинг учун сарф-харажатдан қочмаслик керак экан. Чунки, улар қисқа муддатда тўла қопланади ва бу иншоотлар фақат фойда келтиради. Шунинг учун район ҳокимлиги бундай жойлар яратишни ҳартомонлама қўллаб-қувватламоқда. «Гулбоғ», «Сўқоқ» ва «Коммуна» давлат хўжаликлари районда биринчилар қатори шундай омборлар барпо этишга киришдилар. Улар қурган ва қураётган ҳар бир омборда бир йўла минг тонна сабзавот ва мевалар сақланадиган бўлади.

Буларнинг ҳаммаси районимизда қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотларини қайта ишловчи саноат тармоқларини яратиш бўйича амалга оширилиши мўлжалланган катта ҳажмдаги режанинг бир қисми, холос. Бундай ишлар яна давом эттирилаверади. Ҳар бир хўжалик ўзининг каттами-кичикми қайта ишлаш тармоғи истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи кичик корхоналар ташкил этиш ҳам давом этади. Буларнинг ҳаммаси районимиз аҳолиси фаровонлигини ошириш, турмуш даражасини яхшилашга хизмат қилади. Шунинг ўзи бу йўлда куч-ғайратни аямасликни, барча имкониятларни ишга солишни тақозо этади. Район ҳокимлиги ва барча хўжаликларимиз раҳбарликлари буни ўз фаолиятларининг муҳим соҳаси, деб ҳисобламоқдалар. Демак, бу йўналишдаги ишлар самараси тобора ортиб бораверади.

М. МИРҲАМИДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҚЎШМА КОРХОНА ҲИММАТИ

«Юнитехинтернешнл» қўшма корхонаси болалар муассасалари билан ҳам яқин алоқа боғлаган. Тошкентдаги 114-ўрта мактаб педагогика жамоаси ҳам бу корхона ҳимматидан беҳад хурсанд.

Яқинда қўшма корхона вакиллари билим даргоҳида бўлиб, бу ерда йўлга қўйилган таълим-тарбия ишлари билан қизиқиб танишдилар. Мактабда фаолият кўрсатаётган махсус синфларда таҳсил кўраётган иқтидорли ўқувчиларнинг билим савиялари меҳмонларни беҳад мамнун этди. Айниқса чет мамлакатлар иқтисодиётини ўргатувчи академик синфда уюштирилаётган машғулотлар эътиборни ўзига тортди.

Шу фойдали мулоқот чоғида корхона мактабни ўз оталиғига олишга, ўқувчилар орасидан иқтидорлиларини танлаб олиб, уларга зарур фанларни ўқитишда яқиндан амалий ёрдам кўрсатишга сўз берди. Информатика ва ҳисоблаш техникаси, математика, биология, физика ва кимё фанларини чуқур ўзлаштириш тадбирлари кўрилди.

Муҳим томони шундаки, мактабни битирган қобилиятли ёшлар Улуғбек номли миллий академияга ўқишга юборилади.

С. ОДИЛОВА.

ИЖАРА ШАРОФАТИ

Бўка районидаги «Бахмал» жамоа хўжалиги барча майдонларини ижарачиларга бўлиб берди. Ана шу ижарачилардан бири Нормирза Аққулов тўрт йилдан бери оила аъзолари билан астойдил меҳнат қилади, даласига мол-қўйларни йўлатмайди. 1988 йил 15 гектар ерни ижарага олиб, ҳосилдорликни 28 центнерга етказди. У кишининг турмуш ўртоғи Каромат опа, фарзандлари — Бахтиёр, Аҳмаджон, Неъматжонлар ҳамда оиланинг бошқа аъзолари айниқса, бу йил астойдил меҳнат қилишди. Ҳосил чўғи гектаридан 30 центнердан бўлишини кўрсатиб турибди.

Биз хоҳлаймизми, хоҳламаймизми, бозор иқтисодиёти ўз ҳукмини ўтказаверади. Белингиз бақувват бўлмаса, илгаригидек кимлардандир мурувват кутиб яшамоққа уринсангиз, адашасиз: нарх-наволар осмонга чиқиб, бугунги гап эртага тўғри келмай турган шу кунларда вақтни қадрлаб, астойдил меҳнат қилган, ноз-неъматлар етиштириб, ўзини ҳам, бошқаларни ҳам боқадиган кишиларгина ютадилар. Илгари қишлоқда яшаб туриб ҳам мол-қўй боқмайдиган, тайёрини сотиб олишга ўрганган кишилар ҳам энди тирикчилик ғамига тушиб қолдилар.

— Ётиб еганга тоғ ҳам чидамайди,— дейди Нормирза ака,— Президентимиз биз деҳқонларга катта қулайликлар яратиб қўйибди, ишбилармонларга эшиклар очиқ. Шундай экан, у йўқ, бу йўқ, демасдан ишлаш керак. Она замин ҳаммамизга ризқ-рўз беради. Фақат дангасалик қилмасангиз бўлди.

Биз Нормирза ака ва унинг меҳнаткаш оила аъзоларига омад тилаймиз.

Э. ТОШМАТОВ.

СУРАТЛАРДА: оилавий меҳнат жамоаси бошлиғи Нормирза Аққулов, Каромат опа ҳамда уларнинг фарзанди Бахтиёр Аққуловлар.

Суратларни МАҲМУД ЖЎРАЕВ чизган.

«ПРОМЕТЕЙ» ЁРДАМ СЎРАЙДИ

УНГА МОДДИЙ ЁРДАМ КУРСАТГАН, ҚУЛЛАБ-ҚУВВАТЛАГАНЛАР МАРҲУМЛАР РУҲИНИ ШОД ЭТГАН БУЛАДИЛАР

Ўзбекистон «Прометей» ватанпарварлик қидирув бирлашмаси дастлаб 1984 йили жамоатчи клуб сифатида иш бошлаган эди. У 1991 йили республика Адлия Вазирлигида рўйҳатга олинди, ўзининг банк ҳисоб рақами ҳамда муҳрига эга бўлди.

Маълумки, Улуғ Ватан уруши йилларида юзлаб, минглаб ўзбекистонлик жангчилар бедарак йўқолди, уларнинг жасадлари мусофир юртлардаги ботқоқликларда қолиб кетди. «Прометей» ана шу ватандош жангчиларимизнинг номларини аниқлаш, суякларини топиб, урф-одатимизга биноан дафн этиш, бошимиз узра чирқираб юрган руҳларини шод қилиш каби савоб ишлар билан шуғулланади. Албатта, бу айтишга осон. Аслида ҳар бир жангчининг қабри ёки ундан қолган бирон нишонни қидириб топиш учун жуда кўп заҳматлар чекилади, асаблар эзилади, ҳар қандай бақувват киши ҳам руҳий жиҳатдан толиқади. Лекин прометейчилар ватандошлик, жангчиларимиз хотираси ҳаққи-ҳурмати бошлаган савоб ишларини ҳар қандай шароитда ҳам давом эттирмоқдалар. Улар Русия, Украина, Белоруссиянинг бепоён ўрмонларида, ботқоқликларида бир қатор қидирув экспедициялари ўтказдилар, Новгород, Смоленск, Курск, Волоколамск, Керчь ва бошқа ерларда юзлаб жангчиларимизнинг суякларини топдилар ҳамда уларни қайта дафн этишда қатнашдилар.

Қарангки, шундай савоб ишларни амалга ошираётган бирлашма экспедициялари маблағ йўқлиги туфайли тўхтаб қолди. Уларга ҳомийлик қилиб келаётган тарих ва маданий ёдгорликларни сақлаш Жамияти Тошкент вилоят кенгашининг ўзи молиявий жиҳатдан оғир аҳволда. «Прометей» эса ҳали маблағ ишлаб топиш имкониятига эга эмас. **Бирлашмада ишлаётган уч кишининг бирортаси маош олмайди. Ҳолбуки, прометейчиларнинг ишларини ҳар қанча рағбатлантирсак, мукофотласак арзийди.**

«Прометей» фаолияти тўхтаб қолмаслиги керак. Бу эса сиз билан бизнинг ҳимматимизга боғлиқ. Кимларнингдир азиз фарзандлари, оталари, акалари, жигаргўшалари суяклари ўрмонларда, ботқоқликларда ётибди. Уларнинг суякларини авайлаб олиб, одамлар қатори дафн этиш, руҳлари олдида таъзим бажо келтириш сиз билан бизнинг инсоний бурчимиз эмасми? Ҳар биримиз шу ишни амалга ошираётган кишиларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашимиз лозим.

Бизда саховатли кишилар, хўжалик, корхона, ташкилот, муассасалар кўп. Уларнинг ҳар бири баҳоли қудрат маблағ ўтказиб, ёрдамларини дариғ тутмасалар «Прометей» ўз фаолиятини давом эттириш имкониятига эга бўлади.

«Прометей» реквизитлари: ҳисоб рақами — 000700201, код — 172723336, Шайхантохур қурилиш банки, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон «Прометей» ватанпарварлик қидирув бирлашмаси.

«ОЛМАЗОР» ОДИМЛАРИ

ЧИНОЗ. «Олмазор» давлат хўжалиги боғдорчилик ва қисман сабзавотчиликка ихтисослашган. Хўжалик ўзининг узум шарбати ишлаб чиқарадиган ва мусаллас тайёрлайдиган корхонасига ҳам эга.

Сир эмас, хўжалик узоқ йиллар давомида қолоқ бўлиб келди. Раҳбарлар янгилангач эса қисқа вақт ичида бозор иқтисодиёти шароитида хўжаликни қаддини ростлаб олиш учун бир қатор ишлар амалга оширилди.

Биз директор Йўлдош Тожибоевни идорадан тополмадик. Боғ-роғлар томон йўл олдик. Чунки бу ерларда иш қизғинлигини яхши биламиз. Мева-чева ҳосили йиғиштириб олинмоқда.

Йўлдош акани 5-бригададаги боғларни айланиб қайтаётган пайтда учратдик.

— Аввало сабзавотчиликдаги аҳволдан бироз гапириб берай,— деди у,— картошка режасини 125 фоизга адо этдик. 120 тонна ўрнига 150 тонна сотилди. Сабзавотнинг режаси ҳам оширилди. Полиз 150 фоизга етказилди.

Лекин режани бажариш ўз йўлига. Асосийси ишчи-хизматчиларга маданий-маиший шароит яратиб беришдадир.

Йўлдош ака ариқ бошига келиб, қўлини соябон қилиб узоқларга тикилди. Сўнг гапида давом этди.

— Ҳозирги пайтда хўжалигимизнинг чўнтагида 10 миллион пули бор. Лекин еб турганга тоғ ҳам чидамайди. Бу пул билан қолаверса каттароқ тадбирни амалга ошириш ҳам мушкул. Ақл-идрок билан, тажрибакорлар билан маслаҳатлашиб ишлайдиган давр келди. Кўрпага қараб оёқ узатмаса бўлмайди. Ҳамма куч, тадбир мустақилликни мустаҳкамлашга қаратилмоғи лозим. Биз шунга эришишимиз керакки, одамлар, ҳар бир касб эгаси фойдали иш қилаётганлиги, меҳнати зое кетмаётганлиги, самарасидан ўзи ҳам, бошқалар ҳам баҳраманд бўлаётганлиги, турмуши, албатта, яхшиланиб боришига ишонч ҳосил этсин. Шунга ҳаракат қилаяпмиз. Ҳар бир ишчига 100 килограммдан олмани текинга бердик.

Ким билади, бундан буён нарх-наво қандай бўлади, қиш қандай келади, лекин одамлар қийналмаслиги керак. Шу мақсадда қиш мавсумига буғдой, маккажўхори дони, асал, 300 тонна узум шарбати ғамлаб қўйдик. Алмашлаш усулида Қозон, Омск, Қўрғон, Амур шаҳарлари билан ҳамкорлик қиламиз, алоқа ўрнатганмиз. Улар бизга пленка, қурилиш, ёғоч материаллари электрод, тунука, газ қувурлари ва бошқа керакли буюмларни юборишади.

Қарс икки қўлдан-да, биз эса бундай алоқалар, ҳамкорликлар янада мустаҳкамланиши учун ҳар бир ишда тезкорлик, сифатга, тежамкорликка эътибор беришимиз керак, бўлади. Бунда гап кўп.

БАЙНАЛМИЛАЛ ХЎЖАЛИКДА

561 гектар боғимиз, 221 гектар узумзоримиз бор. Бу боғларда асосан тракторлар билан ишлаш, механизацияни қўллаш учун шароит бор. Бизда 63 та трактор бор. Шундан 15 тасидан фойдаланяпмиз, 25 та машинадан 5 тасигина ҳаракатда. Бир сўз билан айтганда йил мобайнида ёқилғига сарфлаш мўлжалланган 3 миллион сўмдан 1,5 миллион сўмини тежамоқчимиз. Лекин бу тежамкорлик ишга, сифатга зиён етказмайди. Ўғитни Чирчиқ шаҳридаги корхонадан шартнома асосида олиб келаяпмиз.

Одамлар меҳнатларига яраша рағбат кўрмоқдалар, десам янглишмаган бўламан. Ҳар бир ишчининг ўртача ойлик маоши 3—3,5 минг сўмга тўғри келаяпти. Чунки ерларни пудратчиларга, ижарачиларга бўлиб берганмиз. Улар астойдил ҳаракат қилишяпти. Айрим ижарачилар бир гектар майдондан 60—70 минг сўм даромад олишяпти. Келгусида боғларнинг ҳаммасини ижарачиларга бўлиб бермоқчимиз. Ҳисоб-китоб қилиб чиқдик. Бундан мақсад одамларни рағбатлантириш, имкониятларини қидириб топиш эди. Бундай имконият бор экан. Ишчи-хизматчиларга ўн учинчи маошдан ташқари яна ҳар бир кишига 8—10 ойлик маоши ҳисобидан мукофот тарқатишга аҳд қилдик.

Бориб-бориб чорваси бўлмаган хонадон қолмаслиги керак. Шу мақсадда иш кўриляпти. 27 та бузоқ сотдик. 5 гектар ерни шахсий томорқа учун ажратдик. 2 миллион сўм сарфлаб, уч километрлик масофага газ ўтказаяпмиз.

Йўллар асфальтланган. Қурилиш ишлари давом этяпти. Айниқса, уй-жойлар. 5 та хонадон хўжалик ҳисобидан қурилган янги уйларга кўчиб ўтди.

Хуллас, ҳозирча ана шунақа ишларни амалга оширдик. Лекин, ҳали қилинадиган йирик-йирик ишлар олдинда турипти. Маҳсулотларни қайта ишлаш корхонасини кенгайтирамиз. Шарбатларни тўғридан-тўғри шишаларга қуядиган мосламаларни ўрнатсак ва ишга туширсак анча яхши бўлади.

Келгуси йилга тайёргарликни бошлаб юбордик. Ҳозир мевали дарахтларга сув қўйилмоқда. Токларни кесиш ва кўмиш мураккаб жараён. Бу ишда сифат муҳимдир. Рағбат зарур. Бунинг чорасини қилаяпмиз. Бир туп ток кесишга 1,5 сўм, кўмишга эса 20 сўм тўланади. Ҳар бир ишчи кунига 150 сўмгача пул ишламоқда. Қулбой Сотиболдиев, Ёндош Содиқов, Ашим Эргашхўжаев, Остонақул Қорабоев, Венера Абсаломовалар бошлиқ бригадаларда кузги-қишки ишлар, айниқса, маромида ўтказилаётир. Маҳсулотни ўзимизда қайта ишлаб сотишнинг нафи катта бўлади. Консерва ишлаб чиқариш корхонамизда ўтган йили 700 тонна узум шарбати тайёрланиб, шундан 520 тоннаси давлатга сотилган эди. Қолган 180 тоннасидан 2,5 миллион сўмлик соф даромад қилинди. Чунки бу маҳсулотни хўжаликнинг ўзи ҳеч қандай воситачиларсиз, даллолларсиз келишилган баҳода харидорларга етказиб берди.

Хўжалик кўп миллатли. Бу ерда ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз, рус миллатлари аҳил ва бир оиланинг фарзандларидек меҳнат қилиб ҳаёт кечиришмоқда. Ўз меҳнатларидан яхши рағбат кўраётганликлари, манфаатдор бўлаётганликлари учун ҳам ҳар бир ишчи-хизматчи бурчига садоқат билан муносабатда бўлиб, умумишига салмоқли ҳисса қўшаётир.

Т. ЕРҚУЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

УЛКАН, ЗАМОНАВИЙ, ҚУЛАЙ

НАЗАРБЕКДАГИ ЯНГИ ШИФОХОНА АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

Ҳозирги мураккаб шароитда ҳам Ўрта Осиё темир йўллар бошқармаси ўзининг ижтимоий режаларини амалга ошириш имкониятларини топмоқда. Бу борада бошқарма бошлиғи Виктор Михайлович Желтоухов бизга анчагина гапириб берди. Хусусан, темирйўлчилар саломатлигини мустаҳкамлаш учун нимаики зарур бўлса ана шу тадбирлар бирин-кетин рўёбга чиқаётир. Биз ўтган йили Зангиота районидаги Назарбек қўрғонидан унча узоқ бўлмаган жойда замонавий шифохона қад кўтараётгани ҳақида қисқача маълум қилган эдик. Меъморчилик нуқтаи назаридан кўпчилик эътиборини жалб қилган бу даволаш муассасасининг қурилишини оймаой кузатиб бордик. Яқинда ана шу шифохонанинг биринчи навбати фойдаланишга топширилди.

Касалхона биносининг лойиҳасини тайёрлашда швед ва немис меъморларининг ҳиссаси катта бўлди. Улар беморлар учун ҳар томонлама қулай бўлган ҳамда санитария қоидаларига тўла жавоб бера оладиган шифохона бунёд этиш борасида сидқидиллик кўрсатдилар. Бу ерда яратилган имкониятлар касалликни жуда тез аниқлашдан ташқари, беморни даволашни жадаллаштириш усулларини ҳам қулайлаштирган. Шифохонада махсус жиҳозланган хоналар мавжуд.

Маълумки, темирйўлчилар узоқ манзилларни босиб ўтиб ҳар хил воқеалар, ҳодисаларни бошдан кечирадилар. Бу соҳа кишиларида асаблар ўзгаларникига қараганда анча таранглашган бўлади. Шуларни ҳисобга олиб, касалхонада ташкил этилган неврология бўлими асаб хасталигига учраган беморларни кўнгилдагидек муолажа қилиши билан эътибор топмоқда. Бу бўлимга кўп йиллардан бери асаб касалликларини даволашда «қўли енгил» деб ном олган Лидия Чижова раҳбарлик қилиб келмоқда. Бу шифокор нима билан даволаганда ҳар қандай хасталик ҳам чекиниши тайин бўлиб қолган.

Биз даволаш масканининг бир неча бўлимларини айланиб чиқдик. Бинонинг ташқи кўринишиёқ киши кўзини қувнатади. Беморхоналарнинг бир ёки икки ўринли қилиб жиҳозланганлиги, ёруғликнинг қайси томондан тушиши эътиборга олинганлиги, беморхона пешайвонларининг кенглиги катта деразалардан хонага ўтувчи соф ҳаво — ҳамма-ҳаммаси касалликка чалинган инсоннинг тез оёққа туришига ёрдам беради. Яна бир нарса муҳимки, бемор чўмилиб олиш учун узоққа бормайди. Санитария тармоқлари ҳам унга яқин жойда. Бу ерда бўлган киши 623-қурилиш-монтаж корхонаси бунёдкорлари шифохонани қуришда бор маҳоратларини ишга солганликларини сезиб оладилар. Ҳаттоки, энг қийин пайтларда ҳам улар қурилиш суръатини сусайтирмадилар. Таъминотдаги мушкулликларни бардош билан енгдилар.

Муҳташам бино шарқ ва Европа меъморчилигини уйғунлаштирганлиги билан ҳам ажралиб туради. Бу ерда заллар узундан узун эмас, ҳар бир бўлимда кишининг кўнглини яйратадиган даражада қулайлик сезилади. Келгусида ана шу бўлимлар телевизион пульт орқали назорат қилинадиган, шифокорлик хизмати худди шу усулда ташкил этиладиган бўлмоқда. Клиника бош шифокори Лутфулла Тожихонов биз билан суҳбатда яна бир муҳим нарсани қайд этди.

— Эътибор беринг-а,— деди у,— шифохонамиз қандай манзарага жойлашган. Мусаффо ҳаво, ҳоли жой, атрофида ҳеч қандай йирик корхоналар йўқ. Демак, экологик жиҳатдан ҳам соф. Бунинг устига шифохона ҳудудида даволовчи минерал сув булоқдек жўш уриб ётибди. Меъморлар врачлар тавсиясига биноан уни бемалол истеъмол қиладилар.

Шифохонанинг биринчи навбати фойдаланишга топширилган куни бу ерда катта тантана бўлиб ўтди. Карнай-сурнай садолари янгради. Бир пиёла чойга кекса темирйўлчилар таклиф қилиндилар. Бир неча ўн йиллар мобайнида йўллар бошқармасига раҳбарлик қилиб келган Азиз Мавлонович Қодиров давра тўридан жой олди. Қолаверса, ана шу шифохонанинг пойдеворига биринчи ғиштларни қўйишда унинг ҳиссаси катта бўлган. Темирйўлчилар ўзларининг катта davраларида зангиоталик деҳқонлар ва бошқа касб эгаларини кўриб беҳад қувондилар. Албатта, халқимизда гилам сотсанг, қўшнингга сот унинг бир чеккасида ўзинг ҳам ўтирасан, деган мақол бор. Шифохона шу ҳудудда жойлашган экан, унинг зангиоталикларга ҳам нафи тегиши табиий.

Темирйўлчиликлар клиникасида энг малакали шифокорлар ишлашяпти. Зероки, бу касалхона Тошкент медицина институти жамоаси билан мунтазам ҳамкор. Шунингдек, шифохонада ўрта медицина ходимларини тайёрлаш учун билим юрти ҳам очилган.

Ўрта Осиё темир йўли тиббий-санитария хизматининг бошлиғи Шавкат Жўраевич Эшонхўжаев ҳам бизга илгари бундай шифохона ҳақида фақат орзу қилиш мумкин эди, деган гапни айтди. Дарҳақиқат, шундай. Шифохонадаги чет элдан келтирилган замонавий тиббий асбоб-ускуналарни кўрган ва бу ердан дарддан халос бўлиб чеҳрасида табассум билан оиласи бағрига қайтаётганларни учратган кишилар бунга ишонч ҳосил қиладилар.

Биз бу шифохона ходимларини замонавий, кўркам даволаш муассасаси билан қутлаймиз. Эл саломатлигини мустаҳкамлаш йўлида уларга зафарлар тилаймиз.

А. ПУКЕМОВ.

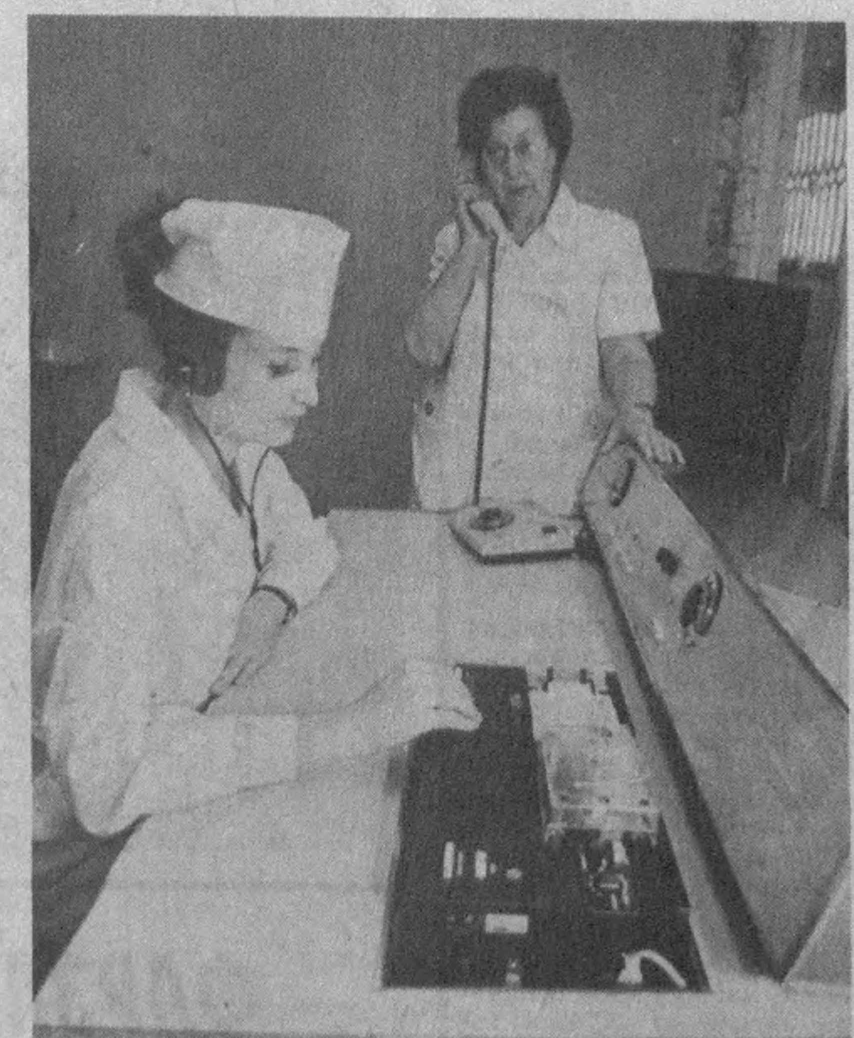

Суратларда: (юқоридан пастга) Назарбек қўрғонида қад кўтарган даволаш муассасаси муолажа хоналаридан бирида: беш дақиқалик йиғин ишга ёрдам беради; шифохона биносининг умумий кўриниши.

Сураткаш В. ХАРИТОНОВ.

● Таҳририятга хатлар

СЕРТАШВИШ КЎЧА

Биз «Маданият» кўчасида яшовчилар Тошкент райони, Гулистон қишлоқ ижроия қўмитасига қараймиз. Бундан 4—5 йил олдин газет ва журналларга хат ёзиб, кўчамизга йўлка қилиб беришларини сўраган эдик. Гап шундаки, одамлар шундоққина катта йўлдан юришга мажбур бўлмоқдалар. Машиналар серқатнов, баъзиларни машина уриб кетди, бир неча бола бахтсиз ҳодисага учраб, ҳалок бўлди.

Бунинг устига консерва заводи чиқиндилари бизга қараб оқади. Бир томонда йўлкаси йўқ серқатнов кўча, иккинчи томондан ифлос оқава сувлар... Пул дейишди йиғиб бердик, ҳамма шартларга кўндик. Лекин аҳвол ўзгармаяпти.

АВТОБУС НЕГА ТЎХТАМАЙДИ?

Биз бир неча йилдан бери «Тошкент — Ғишткўприк» 169-маршрут автобуси бекатимизда нега тўхтамайди, деб ёзмаган идорамиз қолмади. Гулистон қишлоқ кенгаши ёнидаги бекатда боғбонлар техникуми, 36-ўрта мактаб, вино-консерва заводи, болалар боғчаси ва бошқа ташкилотлар жойлашган. Лекин автобуслар керакли жойда тўхтамай, «Гулистон-1», «Гулистон-2» бекатларида тўхтайди.

Бундан ташқари Эски шаҳардан Майский қишлоғига («Маданият» жамоа хўжалиги) 131-рақамли автобус қатнайди, бизнинг бекатдан ўтиб, қайрилиб кетади. Лекин у ҳам вақтида юрмайди, йўловчилар бундан қийналишмоқда.

Ҳурматли таҳририят, илтимос, Гулистон ва Шўробозор қишлоқ кенгашларида яшовчи аҳолига ёрдам берсангиз, зора бекатимизда автобуслар тўхтаб, биз ҳам ташвишлардан қутилсак?

Қишлоқ аҳолиси номидан:
Т. МЎМИНОВ,
меҳнат фахрийси, илмий ходим.
(Жами 11 имзо).

ИШБИЛАРМОНЛАР ИШИ БИЛАН ТАНИШИНГ

УСТИВОРЛИК

ҚАЁҚҚА қараманг этагингиз чайқовчига тегади. Ҳа, бозор харидорни арқонсиз осиб қўйди. Бироқ, чинакам деҳқонлар орасида ҳали ҳам одамларга қайишадиган, эртанинг дардини сезиб турадиганлари бор. Машраб ака Исмоилов ана шундай деҳқонлардан бири. Қайси куни унинг овулига бордим — «Янги ҳаёт»га. Дарвозадан киришим билан унинг бир-биридан ширин Маъруфжон, Дилмурод, Ўзбекистон исмли ўғиллари қарши олди мени. Машраб ака билан Мукамбар опа бозор-учар қилгани Тошкентга кетишган экан. Ҳовлидаги ўрик дарахти остида Маъруфжон мени сархил пишган помидор, бодринглар ва бошқа мевалар билан меҳмон қилгач, иссиқхоналарга бошлади. Бу ерда помидорлар ғарқ пишиб ётибди, кўмкўк бодринглар қулф урган, оғилхонада иккита катта буқа, қўй-сигирлар, ҳовлида иккита товус хиром этиб юрибди, симтўрлар орасида қирғовуллар, каклик, дарахтлар остига осиб қўйилган тўр қовоқлардаги беданалар бетиним бири қўйиб, бири сайрайди, ҳовузчадаги балиқлар ким ўзарга сакрашади...

Машраб ака келганидан сўнг сўри устида у билан узоқ мулоқотимиз бошланди.

— Бу ерда яшай бошлаганимизга ҳам ўн етти йилдан ошиб қолдиёв,— дея суҳбатини бошлади у.— Асли Намангаининг Задарёсиданман. Болалигимда тақдир мени Янгийўлга олиб келди, шу ердан армияга кетдим, яна қайтиб шу ерга келдим. Мукамбар билан ҳам Янгийўлда турмуш қурганмиз. Тақдир экан, насибамиз Оҳангаронга уланган экан, мана узоқ йиллардан бери «Янги ҳаёт»да деҳқончилик қиламан. Фарзандларимизнинг ҳам ҳаммаси шу ерда туғилган. Ўзим эса асли деҳқонман...

«Янги ҳаёт» совхози ташкил бўлган йиллари унга Санъат Содиқович Исломхўжаев директорлик қиларди. Хўжалик янги, ишчи кучлари йўқ. Ана шундай пайтда Машраб ака хўжаликка келиб ўн таноб ерни иссиқхона учун ажратиб олди. Биринчи йилиёқ хўжаликнинг ошхонаси ва болалар муассасаларини қиш бўйи кўкатлар, помидор, бодринглар билан таъминлаб турди. Кейинчалик иссиқхонани ўн олти танобга етказди.

— Ҳозир совхоздаги ҳамма болалар муассасалари, ошхоналар мен етиштирган кўкатлар билан таъминланади,— дейди Машраб ака.— Хўжалик билан шартнома тузиб, йил бўйи уч тонна помидор ва бодринг етказиб беришга келишгандик. Мен бу шартномани бажариб қўйганман. Аммо юртчилик, ҳали ҳам баҳоли қудрат совхозга, одамларга ўз маҳсулотимдан бирда пулга, бирда текин бериб тураман.

— Бозорга ҳам чиқарасизми?

— Албатта, шунча маҳсулот увол-ку, аммо бозорга борсам кўнглим ғаш бўлиб кетади. Эрта чиққан бир кило помидорнинг нархи 25—30 сўм. Мен эса ўша нархдан икки ҳисса пастроқ баҳода сотаман. Баъзан бозор раҳбарлари, айрим деҳқонсифат чайқовчилар хомтаъма бўлишиб, улгуржи савдога таклиф қилишади. Аммо мен сираям унга рози бўлмаганман. Фақат оддий харидорларга сотаман, ўшанда ҳам арзон мева ҳаммага етсин учун икки-уч килодан.

Шу пайт Машраб аканинг уйига бир рус аёли ҳаяжон билан кириб келди. Уни ташқарига чақириб, нималардир пичирлаб гапирди. Машраб ака дарҳол ўғлини чақирди.

— Маъруфжон, мана бу холангга бир челак помидор билан бир челак бодринг, шунча булғор гармдориси териб бергин. Ўғил отасининг айтганини бажарди. Ўрис аёли Машраб акага раҳмат айтиб, пул узатди.

— Пулингни олмайман, Света,— деди Машраб ака.— Қўшничилик.

— Нега пулини олмадингиз?— атайлаб сўрадим Машраб акадан.

— Бечоранинг кимидир қазо қилибди, шуникига олиб борармиш. Тириклар ўликларнинг устидан нон емаслиги керак.

У бироз сукутдан сўнг мени оғилхонага бошлади. Бу ердаги моллардан, шу жумладан мен ҳали кўрган иккита буқани кўрсатди.

— Шуларнинг ҳар бирини қанчадан баҳолайсиз?

— Бир нарса дейишим қийин.

— Кеча бир савдогар келиб, ҳар бирига 10 минг сўмдан нарх қўйди, бермадим. Агар оддий камбағал оладиган бўлса арзонроққа ҳам сотардим,— деди у.— Ҳозир фирибгар савдогарлар кўпайгандан кўпайган. Майлида, қозонга тушган жонзот ахир бир кун жизғанак бўлади-ку.

Сигирли уйда сил бўлмас, деган гап бор. Машраб аканинг хонадонида ҳам сигирлар бор. Болаларнинг оғзи қиқин-ёзин сут-қатиқдан аримайди. Улардан ортгани сотилади, совхозга берилади. Умуман олганда Машраб аканинг хонадонида бор нарсадан кўра йўқ нарсани санаш осонроқ. У яқин кунларда хўжалик меҳнаткашлари учун ҳам, ўз эҳтиёжига ҳам балиқ етиштиради, парранда маҳсулотлари ҳам бор. Ўзининг гапига қараганда, унинг еган ичганидан ташқари даромади эллик мингдан ошаркан. Албатта, бу маблағда ҳамиша одобли ва меҳнатсевар, оталари измидан чиқмайдиган дилкаш фарзандларининг, қолаверса уй бекаси, ширинсуҳан Мукамбар келинойининг ҳам сезиларли ҳиссаси бор.

— Одамлар орасида ишдан кўра гапга, меҳнат қилмай, фирибгарликка ўрганаётганларни кўриб ёқа ушлайман — дейди Машраб ака.— Тағин улар у йўқ, бу йўқ дея кўчаларда тўполон ҳам қилишади. Тўполон кўчада эмас, юракда бўлиши керак. Бу эса кишини меҳнатга чорлайди. Ўн мингта узун қулоқ гапдан бир дақиқалик меҳнат афзал. Бироқ савобни ҳам унутмаслик керак...

Дарвоқе савоб. Машраб ака ҳар йили турли савоб ишларни қилиб юрадилар. Фақат шу йилнинг ўзида совхоздаги 48-ўрта мактабга 3 минг сўм, болалар боғчасига икки ярим минг сўм, рўзнома фондига 1000 сўм ўтказдилар. Аммо унинг бошқалардан устиворлиги бу билан белгиланмайди. У ўзи етиштирган маҳсулотларни жуда арзон нархда бозорга олиб чиқади, уни харидорга килолаб сотади. Одамлар хурсанд, шу жумладан унинг ўзи ҳам. Зеро, ҳамма замонларда ҳам сўз ўрнига бўз берганлар устивор бўлишган.

Мен Машраб ака Исмоилов билан хайр-маъзур қилаяпману бу меҳнаткаш, саҳий, фикри тиниқ кишидай шахслар кошки тезроқ кўпайса, деган ният фикримни чулғайди. Шундай кишиларнинг кўпайишини зориқиб, умид қиламан. Умид эса дунёнинг пойдевори ҳисобланади. Машраб акага келсак, эътиқодни, тадбиркорликни, одобни ундан қарз олиш керак.

Мўмин ҚАЮМОВ.
Оҳангарон райони.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

● ЯҚИНДА Россия Федерацияси президенти Б. Н. Ельцин Япония Россия иқтисодиётига ўз сармоясини солмаяпти, деганда ҳақиқадан унча йироқ кетмаган эди. Буни Токиода чиқадиган «Нихон кэйдзай» газетасида босилган жаҳон банкининг ҳисоб-китоблари очиқ тасдиқлади. Унда келтирилган рақамларга эътибор бериладиган бўлса, Япония Россия билан қўшма корхоналар тузишда 16-ўринни эгаллар экан. Америка Қўшма Штатлари эса бу борада Япониядан юз марта устунлик қилмоқда.

● КУТИЛМАГАНДА Америка Қўшма Штатларидаги президент сайлови кампаниясида ғалати ўзгариш юз берди. Яқинда сайлов жараёнини чигаллаштиришни хоҳламайман деб сайловолди курашидан ўзини четга олган техаслик миллиардер Росс Перо президентлик пойгасига мустақил номзод сифатида яна қўшилажаклигини эълон қилди.

● БРАЗИЛИЯ Босния ва Герцеговинада тинчликни сақловчи Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳарбий кучлари таркибига киритиладиган ўз қўшинини тайёрлаяпти. Бу қўшин 1100 аскар ва зобитдан иборат бўлади, деб хабар берди РАТА—ТАСС мухбири Бразилия махсус ахборот маҳкамаси тарқатган хабарга асосланиб.

● ЖОРЖ БУШ маъмурияти Тайванга 12 та ҳарбий вертолёт сотиш ниятида эканлигини маълум қилганидан сўнг Хитой ва АҚШ ўртасидаги зиддият янада кучайди. Пекинда чиқадиган «Жэнмин жибао» газетаси бу хабарни шарҳлаб, Тайванга 156 та Ф-16 қирувчи самолёти сотиш тўғрисида АҚШнинг Тайбей билан имзолаган ҳужжатига Хитой томони қатъий норозилик билдирганига қарамасдан Оқ уй маъмурияти бу давлатга вертолёт сотишни мўлжалламоқда, деб ёзди. Хитойнинг ажралмас қисми деб ҳисобланиб келинаётган бу орол маъмуриятига замонавий қурол-аслаҳаларни етказиб бериш Хитой-Америка муносабатларига раҳна солиши муқаррардир, деб таъкидлади «Жэнмин жибао».

● ИСПАНИЯ қироли, қироличаси ҳамда президенти Куба инқилоби раҳбари Фидел Кастро Русни ўз лавозимларидан воз кечиб, истеъфо беришга даъват этишди.

● АФИНА яқинидаги собиқ қирол саройи Америка Қўшма Штатлари элчихонаси учун 25 йил муддат билан ижарага бериладиган бўлди. Шу кунларда Англияда истиқомат қилаётган Грециянинг собиқ қироли Константиннинг қарзларини узиш муаммоларини кўриб чиққан Греция парламенти мазкур қарорни қўллаб-қувватлади. Греция парламенти қабул қилган махсус қонунга асосан собиқ қирол Греция ҳукуматига 643 миллион дирҳам тўлаши керак. Бу пул қиролнинг солиқларни тўламагани учун йиғилиб қолган қарзларидир.

● ТЕЛЬ-АВИВ шаҳар суди ҳакамлари хусусий автомобилни пачоқлагани учун қамоққа олинган қирқ ёшли муҳожирнинг ғайриоддий илтимосидан лол қолишди. Кўчада яшагандан кўра қамоқда ўтирган маъқулроқ, деди И. номли айбланувчи. Икки йилча аввал собиқ СССРдан Исроилга кўчиб келган ёлғиз муҳожир турар-жой биносининг тўртинчи қаватидан бир неча бетон плитани автомобилнинг устига ташлаган эди. Қайсар И. қамалиш учун яна бир марта қонунни бузишга ҳозиру-нозир эканлигини айтди.

● ФРАНЦИЯ президенти Франсуа Миттеран мандати муддати тамом бўлгунча ўз вазифасида қолиши шубҳасиздир, деди Франция ҳукуматининг расмий вакили Мартэн Малви.

● ПОЛЬША полицияси Брест шаҳри чегараси яқинида МДҲ мамлакатларидан келган автомобиль ўғриларини қўлга тушириш мақсадида операция ўтказди. Чегарада турган махсус пост ходимлари транспорт оқимида чет эл белгисидаги автомобилларни қайд қилиб, уларни фазовий йўлдош орқали бир вақтнинг ўзида 6 та Оврупо мамлакати пойтахтига маълум қилиб турди. Алоқанинг иккинчи томонида турганлар эса бу маълумотларни қидирилаётган автомобилларнинг белги ва рақамларига солиштириб туришди. Натижада ўғирланган автомобилларнинг бирортаси, жумладан, баҳоси 100 минг доллар бўлган «Мерседес» автомашинаси ҳам чегарадан ўтиб кетолмади. Асосан МДҲ мамлакатларидан келган ўғриларнинг ҳаммаси қўлга тушди. Бундай бизнес билан шуғулланувчи жиноий тўдаларни аниқлаш учун тергов бошлаб юборилди.

● СЛОВЕНИЯ банки 100, 500 ва 1000 толарлик словения асъори (валютаси)нинг янги банкнотларини муомалага чиқарди.

ТУРКИЯ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

Она диёримизда ҳар куни бир янгилик, яхши томонга ўзгариш. Масжид-мадрасалар халқимизга қайтариб берилиб, маҳаллаларда янгилари қурилянти. Уерларда фарзандларимиз умид ва ихлос билан шуғулланмоқдалар. Яқинда Тошкент шаҳрида Туркия билан ҳамкорликда Фатих Имом хатиб диний-илмий мактаби очилади. Шу ҳақда ушбу мактаб директори ЗИЕ УЧАР мухбиримиз **Даврон АҲМАД**га қуйидагиларни гапириб берди:

— Сизлар билан дийдор кўришиб, ҳамкорликда ишлаш икки халқнинг бир неча ўн йиллардаги орзуси эди. Энди бу бахтга эришган эканмиз, дўстлигимизни ҳар соҳада мустаҳкамлашимиз, керак. Бу йил Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси ила «Туркия Илак таълим ва маданият жамғармаси» билан бирга тузилган шартномалар асосида Тошкент шаҳрининг машҳур «Хастимом»ида Зарқайнар кўчаси 18-уйда Фатих Имом хатиб мактабини очамиз. Мактабимизга 8 октябргача саккизинчи синф маълумоти бўлган, иқтидорли, ихлосли ўғил болалар имтиҳон орқали қабул қилинадилар. Мактабимиз республика миқёсида бўлиб жами 40 нафар талаба қабул қилинади. Танловдан ўтганлар тўрт йил ўқийдилар. Бошланғич йили Қуръони каримни ўрганадилар. Қолган уч йил давомида диний дарслар ҳамда аниқ фанлар, ижтимоий дарслар ўқитилади. Намунали, энг яхши ўқиган талабалар таътил маҳалида Туркияга саёҳатга юборилади. Ўқишга қабул қилинган талабалар ётоқхона билан таъминланади.

— Кириш учун қандай ҳужжатлар керак?

— Икки дона 4Х5 см катталикдан фотосурат ва туғилганлик тўғрисидаги маълумот қоғози (метрика ёки паспорт»). Ўзингизни қизиқтирган бошқа маълумотларни 40-05-87, 4Е-03-58 телефони орқали олишингиз мумкин.

ҚАРИЯЛАР ШАРАФЛАНДИ

«Баҳор» концерт залида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан эълон қилинган Халқаро Қариялар кунига бағишланган байрам шодиёнаси бўлиб ўтди. Тантанага республикамиздан 700 дан ошиқ нуроний отахонлару мунис онахонлар карнай-сурнай садолари остида кириб келдилар. Меҳмонлар дастурхон атрофида ёшликларини эслаб, суҳбатлашишди. Сўнг уларни Ўзбекистонда таниқли санъат усталари тайёрлаган байрам концертига таклиф этишди. Кечани Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Пўлат Носиров олиб борди. Саҳнада турли миллат вакилларининг куй ва қўшиқлари янгради. Шодиёна сўнгида қарияларимизга керакли бўлган ноёб совғалар топширилди. Келганларнинг барчаси ушбу кечанинг ташаббускори ва ҳомийси бўлган Маданият ва Умуминсоний қадриятлар Халқ Академияси раҳбарлари, ходимлари ҳақига раҳматлар айтиб, дуо айлашди.

Суратларда: тантанадан лавҳалар.

Ҳар тўғрида

ЯНА ҲАЙРОН ҚОЛДИРДИ

● МУШУКНИНГ ўз эгаси бўлган инсонга боғланиб қолганлиги, унинг ажойиб-ғаройиб қилмишлари ҳақида жуда кўп эшитилган. Айниқса, унинг юзлаб километр узоқ масофалардан уйини топиб келишини айтмайсизми. Шундай воқеаларнинг яна бири ҳақида «Қозон оқшоми» газетаси ёзиб чиқди.

Исмоиловлар оиласи ёз фасли бошларида қишлоқдан ?оморқа олдилар. Кўчаётган вақтда ҳамманинг севимлиси бўлган бир ёшли мушук — Манькани ҳам олиб кетишди. Шу ерда яшаш даврида мушук тамомила ёввойилашиб кетди. У дарахтларга чиқар, узоқ-узоқларга кетиб қоларди. Кўчиб кетиш вақти келганда уни қидиришди, бироқ топиша олмади. Кейинчалик қишлоққа бир неча бор келишди, лекин уни излашлар беҳуда кетди. Бироқ, йўқолиб қолган мушук бир куни дафъатан Исмоиловлар оиласи яшаётган тўққиз қаватли уй олдида пайдо бўлди. Ифлос, озиб кетган оч Манька одатда ўз хўжайинларини кутиб оладиган жойда — бинога кираверишдаги остонада ўтирарди.

ЭРКАКЛАРНИ ХУШ КЎРАР ЭКАН

● ЧАҚМОҚ эркакларни хуш кўрар экан. Аёлларга нисбатан эркаклар кўпроқ унинг жабрини тортади. АҚШ миллий об-ҳаво хизматининг эълон қилинган хабарида бу ҳақда шундай рақамлар келтирилади: 1990 йилда чақмоқдан 74 киши ҳалок бўлган бўлса, унинг фақат етти нафари хотин-қизлар бўлиб, қолгани кучли жинс вакиллари экан. 1968 йилдан 1985 йилгача табиатнинг бу қўпол қилиғидан азият чеккан кишиларнинг 85 фоизини эркаклар ташкил этганлиги ҳисоблаб чиқилди. Олимлар чақмоқнинг бундай хусусиятини кучли жинс вакилларининг уйдан ташқарида кўпроқ бўлиши билан изоҳламоқдалар.

СИРИ ТОПИЛМАЯПТИ

● АНГЛИЯНИНГ Чешир графлигидаги суперпаркетларнинг бирида ғаройиб ҳодиса биринчи йили бўлаётгани йўқ. Кассир аёл 15-кассада ишлай бошлагач, орадан бир неча ҳафта ўтмай, ҳомиладор бўлади. Шундай ҳодисалар содир бўлиши ҳақидаги гап-сўзлар тарқалавергач, тадқиқот ўтказилди. Шунда сўнгги тўрт-беш йил ичида шу кассада ишлаган аёллар ҳаммаси бўлиб 30 нафар фарзанд кўрганлиги маълум бўлди. Улар шу кассада бироз вақт ўтирганларидан кейин бўйларида бўлиб қолаверган. Ходималарнинг бири турмушга чиққанидан кейин деярли олти йил давомида ҳомиладор бўлаолмаган, шу кассада ишлай бошлаганидан кейин эса бир ой ўтар-ўтмас ўз орзусига эришган. У эгизак туғди.

Шундан кейин 15-касса атрофида жанжал-тўполонлар бошланди. Айрим кассир аёллар, маълум сабабларга кўра, шу бахтли ўринда ишлашга астойдил интилдилар, бошқаларини эса зинхор бу ерга ўткизиб бўлмаяпти.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ФАРЗАНДИНГИЗНИ АСРАНГ

ВИЛОЯТИМИЗДА «ДИҚҚАТ, ЙЎЛДА БОЛАЛАР!» МАХСУС ТАДБИРИ ЎТКАЗИЛМОҚДА

Бола-бола-да, бирор фалокатга йўлиқишини билмайди, жони ичига сиғмай ўзини ўтдан чўққа уради, охир-оқибат бахтсиз ҳодисага учрайди. Бунда баъзи ота-оналарнинг ҳам айби бор. Улар эркатойларининг кўнгли оғримасин, деб мопед, мотоцикл олиб беришади. Биздаги маълумотларга қараганда энг кўп фалокатлар транспортнинг ана шу тури туфайли рўй бермоқда. Бола ёки ўсмир мопед ва мотоциклга мингандан кейин ўзларини «космонавт»лардек ҳис этадилар, тезликни ҳаддан ташқари оширадилар. Бу ҳам майли, махсус ўтиш жойлари бўла туриб, айрим ёшлар, баъзида катталар ҳам панжара тўсиқлардан сакраб, қарши томондан келаётган машиналар олдидан кесиб ўтишга ҳаракат қиладилар, автобуслар тўхтаб улгурмасдан сакраб тушадилар. Бундай шошқалоқлар қандайдир арзимас дақиқаларни «тежайман» деб, бир умр ногирон бўлиб қоладилар ёки қаттиқ жароҳатланадилар.

Вилоят автомобиль назорати бошқармаси мактабларнинг ўқувчиларига йўл ҳаракати хавфсизлигига қатъий риоя этиш юзасидан бир неча бор мурожаат этган. Афсуски, айтилган гаплар бу қулоқдан кириб, у қулоқдан чиқиб кетмоқда. Албатта, ҳар кимнинг фарзанди ўзига ширин, унга тиконни ҳам раво кўрмайди. Шундай бўлса-да, баъзан ота-оналар, катталар бепарволиги, бирор юмуш билан чалғиб қолиши натижасида болакайлар машиналар йўлига чиқиб қолмоқдалар. Масалан, Тошкент районида шу йилнинг 4 июль куни 6 ёшли Музаффар «В 51 04 ТН» белгили «Жигули» автомашинаси олдидан югуриб ўтмоқчи бўлади. Кўз очиб юмгунча рўй берган фалокат туфайли бола ҳаётдан кўз юмади. Зангиота райони марказида «ГАЗ-24» маркали «11—13 ТНВ» белгили автомашина Музаффар билан тенгдош Акмални уриб юборди. Ҳали суяги қотмаган, нозик-ниҳол болакай шифохонада вафот этди.

Вилоят автомобиль назорати ходимларининг астойдил ҳатти-ҳаракатлари, мактабларда, мактабгача тарбия муассасаларида тушунтириш ишлари олиб боришлари туфайли бу йил болалар билан боғлиқ фалокатлар 40 тага камайди. 318 та йўл-транспорт ҳодисасида 57 нафар бола ҳалок бўлди, 288 нафари ҳар хил даражада тан жароҳати олди. Албатта, бу рақамларни санаб ўтишнинг ўзи оғир. Бизга қолса ҳеч ким бахтсиз ҳодисага учрамасин, оналар «болам»лаб йиғламасин, деймиз. Афсуски, ҳали орамизда ширакайф ҳолда йўлга чиқадиган ҳайдовчилар, катталар назоратидан четда қолган болалар кўп.

Биз ўқувчилар орасида интизомни кучайтириш, йўл-транспорт ҳодисаларини камайтириш мақсадида «Диққат, йўлда болалар!» махсус тадбирини ўтказмоқдамиз. Бу тадбиримизда ўрта мактаб ҳамда мактабгача тарбия муассасалари жамоалари, ота-оналар фаол иштирок этишлари лозим. Биргаликда ҳаракат қилганимиздагина фалокатларнинг олдини оламиз.

Азизхўжа ИНОЯТОВ,
Тошкент вилоят автомобиль назорати бошқармаси бўлим бошлиғи, милиция майори.

ХАЛҚ ОҒЗАКИ ИЖОДИ

АЗАДАГИ АЙТИМЛАР

ЯҚИНДА акамиздан жудо бўлдик. Гапнинг рости шу ёшга кириб ўлим маросимини кўрмагандим. Қўни-қўшнилар, қариндошларимиз айтиб-айтиб йиғлашарди. Йиғилганларни ҳам йиғлатишарди. Менинг кўксимга нимадир қамалиб қолиб, вужудимни қиймаларди. Гоҳ-гоҳида кексалар келиб, қулоғимга пичирлашарди: «Айтиб-айтиб йиғла, қуруқ йиғлайверсанг, уят бўлади. Айтиб йиғласанг, ўзинг ҳам енгил тортасан».

Мен тасдиқ ишорасини қиламану бироқ... гапириб йиғлолмадим. Чунки нима деб айтиб йиғлашни билмасдим.

Орадан анча кун ўтди. Мен эса ўша «нимадир»ни кўксимдан чиқаролмадим.

Тўйларда, дўстлар даврасида ширин-ширин ёр-ёр айтар, тилаклар билдирар эканман, даврадошларни маҳлиё қилган, бироқ аждодларимиздан мерос абадий фироқ кунида яқин кишининг ўтганлигини, чақирсам ҳам ҳеч қачон келмаслигини айтиб-айтиб йиғлашни билмас эканман. Билганимда айрилиқдан озурда кўнглим ўша «нимадир»ни сиқиб чиқарармиди?.. Кўнглимга оғир тош бўлиб жудоликни мисралар сув каби эритиб юборган бўлармиди... Мен эса... Бу—аччиқ ҳақиқат.

Зеро, ер юзида инсоният барҳаёт экан ўлим ҳам барҳақ. Бу ҳам тангрининг бизга буюк марҳамати.

Шу сабаб Самарқанд вилояти Нарпай районида истиқомат қилувчи Ҳамида АМИН қизидан ёзиб олганларимни муштарийлар эътиборига ҳавола қилишни лозим топдим.

Ойгул УБАЙДУЛЛО қизи.

Дод-дод йиғласам
додхоси борму ўлимни?
Арзу ҳолим тинглагудек
подшоси борму ўлимни?
Куйсин ўлимнинг хонаси;
ёнсин ўлимнинг хонаси,
Шундай меҳрибонимни олиб
тўлдимикан корхонаси.
Боришингизни боғда кўрдим,
қайтишингиз тор кўчада,
Рози дилим айтолмайин
қолдим ғамли кечада.
Имкон бўлса бир қаранг
болаларингиз муштоқ бўлибди,
Чорсингиз қоқиб ўранг,
болаларингиз муштоқ бўлибди.
Эндина келинг кўргали,
ҳоли ғарибим сўргали,
Биргина муштоқ бўлурман
гул юзингиз кўргали.
Мозоратнинг йўлига
қаламча қилиб ток экай,
Шу кетганча келмайсиз-эй,
уриб сийнамни чок қилай.
Бошимдаги банотим
бўзлар бўлгунча йиғлайин,
Оғзимдаги новвотим
тузлар бўлгунча йиғлайин.
Эшик олди қудуқлар,
қудуқди суви илиқдир,
Эшик олди хумдондир,
Хумдонда қўлин ювгандир,
Уйлантириқсиз болангиз
ночордан қўлин ювгандир.
Эшик олди юнғучқа
сувсиз қандай кўпаяр,
Воҳ, ўстирган болаларим
энди кимга эркалар?
Кўчаларда юраман
қаддим мани паст бўлиб,
Ҳеч ким ҳолим сўрамас
сизнингдайин дўст бўлиб.
Кийган тўнингиз парчадан,
минган отингиз арчадан,
Болаларингиз соғинибди
Сизни сўраб барчадан.
Қор ёғару қор ёғар
оқ теракка чирмашиб,
Оҳ, жигарим кетаверар
Эшик олди қарағай,
ўлганларга эргашиб,
баргини шамол тарагай,
Сиздан кейин бу дунёда
ҳолимни ким сўрагай?..

СИГИР «БУРНИДАН ЧИҚДИ»

• Ҳодиса •

ЭРТА тонг эди. Барвақт уйғонишга одатланган Худоярхон ака молхонадаги қўй-улоқларидан хабар олиб, уларга озроқ хашак-пашак солган ҳам эдики, ҳовли дарвозаси тақиллаб қолди. Шунда эшикни очиб қўймагани эсига тушди. Ҳар доим юз—қўлини ювиши билан дарвоза занжирини туширар, тавақасини очиб кўчага чиқар, теварак-атрофга бир назар ташларди. Бу ҳам у учун ёзилмаган қонун бўлиб қолган эди.

Чақириққа «лаббай» деб жавоб берар экан, пешвоз бориб, дарвозани очди. Қаршисида ҳамқишлоғи Тожиддин ака турарди. Унинг нимадандир хафалиги афти-ангоридан билиниб турарди.

— Келинг меҳмон. Қани уйга марҳамат, эрта келган меҳмоннинг қадами қутлуғ бўлади, дейишади.

— Бўғоз сигиримдан айрилиб қолдик, болаларни оғзи сутга мана бугун-эрта етай, деб турганда худо кўп кўрди уни.

— Бундай деманг. Ҳаром ўлиб қолдими?— сўради Худоярхон ака говмушга нима бўлганлигини билаолмай.— Очиқроқ гапирсангиз-чи!

— Бўрилар чавақлаб кетибди.— деди меҳмон қандайдир ички алам, айни вақтда ғазаб билан.— Қиш чиқиб, баҳор охирлашиб қолган эди-ку, барибир қишлоғимизда ҳали ўралашиб юришган экан.

— Шу вақтда улар узоқ тоғу-сойларга кетган бўлиши керак эди. Об-бо, ваҳшийлар-ей!..

Тожиддин ака воқеани бошдан-охиригача гапириб берди.

— Гап бундай... Ҳозир сиз билан бирга бўриларнинг қайси томондан келганлигини аниқлаб олайлик, кейин бамаслаҳат бир чора белгилармиз,— Худоярхон ака шундай дедию тезда кириб отланиб чиқди ва улар йўлга равона бўлишди.

Худоярхон ака аввалига бўрилар говмушни хароб қилган жойга бориб, атроф-теваракни синчиклаб кўздан кечирди. Маккор йиртқичлар келган томонни аниқлади.

Қашқасой томонидан келган эди, бўрилар. Мазахўракка ўрганган бу йиртқичлар яна шу томондан қишлоққа келишларига ишонч ҳосил қилган Худоярхон овчи бу ерга сиртмоқлар, қопқонлар қўйиш кераклигини айтди. Кеч тушиши билан ўйлаган бу ишини амалга оширди, ҳар қаер—ҳар қаерга қопқонлар қўйди... Уларни шунчалик яширган эдики, пайқаш қийин эди, уларни шу ерда ўсадиган кўкатлар билан обдон ишқалади. Чунки, бўрининг жуда айёр ва ақлли эканлигини, бегона ҳидни, ҳатто, у металл ҳиди бўлса ҳам тезда пайқаб зийрак тортишини, сўнг жуфтакни ростлаб қолишини биларди...

Эртасига эрталаб келишса, қопқонларига битта бўри, яна иккита тулки тушиб ётарди. Тожиддин ака овчининг ҳай-ҳайлашига қарамай, қўлидаги узун сўйили билан ўзига тикилиб, тишларини қайраб турган бўрининг қоқ калласига туширди. Йиртқич эса унга ҳамла қилар, бироқ етаолмасди. Тожиддин аканинг ғазаби шунчалик жунбушга келган эдики, сўйили бўрига тўхтовсиз тушаберди. Калтакнинг зўридан бўри хушини йўқотган бўлса ҳам калтаклайверди. Йиртқич инграй-инграй оёқ-қўлини узатиб олди-да, нафас олмай қўйди. Тожиддин ака эса ниҳоят уришдан тўхтади, терлаб кетган юз-қўлларини артди.

Худоярхон ака уни кузатиб турар экан аралашмади. Иккита тулкини ўлжа қилиб олди. Бўрининг териси эса тилка-пора бўлиб кетган эди. Уни шу ернинг ўзига кўмиб қўяқолишди. Йиртқич қилмишига яраша жазосини олди. Тожиддин Турсунқуловнинг кўнгли сал бўлса ҳам таскин топгандай бўлди.

— Бўри жуда муғомбир ва маккор йиртқич,— деб ҳикоя қилади, Оҳангарон ўрмон хўжалиги қоровули, кўзбулоқлик Худоёрхон Саидкаримов.— Эсимни таниганимдан бери улар билан курашаман. Уларни ҳар доим ҳам ўлдира олмайсиз. Жуда зийрак, айни вақтда, ақлли бўлганлиги учун ҳам кўп марта чап берган. Лекин ер тишлатган вақтларим ҳам кўп бўлган. Шунга қарамай, унинг ўрганилмаган «сирлари» ҳамон бор, деб ҳисоблайман. Шу сабабли уни қўлга илинтириш жуда қийин бўлади.

— Худоярхон ака, ҳозирги вақтда бўрилар ҳақида ҳар хил, бир-бирига тамомила зид фикрлар бор. Айримлар бу ваҳшийларни умуман қириб ташлаш керак, деб ҳисоблашса, бошқалар бундай қилиш керак эмас, у табиат олдида катта гуноҳ бўлади, бу йиртқичлар ҳам бошқа жонзотлар қатори яшаши керак, ҳатто, уларни отишни ҳам тўхтатиш керак, дейишади. Шу ҳақда сизнинг фикрингизни билмоқчи эдик.

— Бўри ўтакетган ваҳший ҳайвон. Ёввойи жонзотлар қатори чорвачиликка ҳам катта зарар келтиради. Бу маккор йиртқич асосан касалланган туёқлиларни еб, қолганларини касалланишдан ҳалос қилади, бамисоли ёввойи дунёнинг санитари, деб ҳисоблашади. Бу бир томондан тўғри ҳам. Лекин табиатда ҳар доим ҳам шундай рол ўйнамайди. Кўпроқ соғларини ҳам овлайди. У чарчаш нималигини билмайди, ҳар қандай тезчопар кийик, ёввойи чўчқанинг кетига тушдими, кўпинча уни ҳолдан тойдириб, етиб олади.

Бўриларнинг яна бир одати бор. Айниқса, хўжаликлар, айрим кишилар чорвасига ҳужум қилганда битта-иккита қўй ёки эчкини бўғизлаб ташлаш билан кифояланмай ўнталаб хароб қилади. Шу томони жуда ёмон. Шунинг учун бу ваҳшийларни иложи борича кўпроқ қириш керак. Албатта, табиатнинг бир бўлаги сифатида камдан-кам қолдирилса кифоя қилади. Айниқса, чорвага оралаганларини битта ҳам қўймай йўқотиш керак. Шундай қилинмаса осон ўлжага ўрганган бўрилар чорвага катта зарар келтириши турган гап.

М. МАҲМУДОВ.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРУВЛАР

ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ

ФУҚАРОЛАР

ДИҚҚАТИГА!

Кунлар совуши билан ёниш маҳсулотлари дудбурон орқали чиқариб юбориладиган иситиш газ асбобларидан фойдаланиш зарурати туғилади.

Газ асбобларидан хавф-хатарсиз фойдаланиш мақсадларида дудбуронларнинг техникавий ҳолатини ва печкаларнинг ишга яроқлилигини олдиндан текшириб қўйиш зарур.

Ёдингизда бўлсин, дудбуронлар ва иситиш газ асбобларининг техникавий ҳолати тўғрисидаги хулосаномаларсиз улардан фойдаланиш қатъий ман этилади.

Иситиш асбобларини фойдаланишдан олдин дудбуронларда тортиш кучи бор-йўқлигини текшириб кўришни унутманг.

Тортиш кучи бўлмаганда ёниш маҳсулотлари бино ичига йиғилиб, бахтсиз ҳодисалар келиб чиқишига сабаб бўлиши мумкин.

Ваннахоналарга ўрнатилган газ-сувиситгичлардан фойдаланишда эшиклар тагидаги очиқ тирқишларни ва шабадалатиш каналларини беркитманг, чунки улар орқали бинога тоза ҳаво кириб туриши таъминланади. Ана шу биноларга кириладиган эшиклар ташқарига очилиши зарур.

Иситиш печкаларининг ҳаддан ташқари қизиб кетишига йўл қўйманг.

Печкалар узлуксиз 2 соатдан ортиқ ишламаслиги лозим.

Фуқаролар, газ асбобларидан хавф-хатарсиз фойдаланиш қоидаларига қатъий риоя қилинг — бу билан Сиз ўзингизни ва атрофингиздагиларни бахтсиз ҳодисалардан сақлаган бўласиз.

ГАЗДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ!

Портлаш, ёнғин чиқиш, бўғилиш ва заҳарланишнинг олдини олиш учун:

бинолapни иситиш учун газ асбобларидан фойдаланиш;

плита устида кийимларни қуритиш;

ишлаб турган газ горелкаларини назоратсиз қолдириш;

газ сирқиб чиқаётганлигини очиқ аланга воситасида текшириш;

газ асбобларини ўзбошимчалик билан таъмирлаш ва қайта ўрнатиш;

газ асбоблари ўрнатилган хонада ухлаш.

ҚАТЪИЙ МАН ЭТИЛАДИ!

ЁДИНГИЗДА БЎЛСИН! ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚОИДАЛАРИГА ҚАТЪИЙ РИОЯ ҚИЛИШ — СИЗНИНГ ХАВФСИЗЛИГИНГИЗ ГАРОВИДИР!

ФУҚАРОЛАР!

Газни тежанг, зарурат бўлмаса газ асбобларидан фойдаланманг, хоналарни газ плитаси ёрдамида иситманг — бу ҳол самарасизгина бўлиб қолмасдан, балки ҳаёт учун хавфли ҳамдир. Уйдан чиқиб кетатуриб, хоналарнинг иссиқ ҳолда сақланиши учун эшик ва деразаларни маҳкам беркитинг, очиқ бинолар ва подваллардаги иситиш тизимларини яхши ҳолатда сақланг.

ЭСДА ТУТИНГ! Газдан оқилона фойдаланиш— Сизнинг газ билан тўла-тўкис таъминланишингизнинг гаровидир.

«ТОШКЕНТВИЛОЯТГАЗ» бошқармаси.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ — 33-40-48. ЭЪЛОНЛАР ВА ТИЖОРАТ БЎЛИМИ — 33-99-15.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. 700000, Тошкент, ГСП, 700000, ГСП, Ленинград кўчаси. Газета офсет усулида А—2 форматида босилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г-398. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 21.30 31730 нусха босилади.